

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานของเทศบาลตำบลหนองบัววง อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งผู้วิจัย ได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการวิจัยครั้งนี้ โดยขอนำมากล่าวเพื่อกำหนดกรอบในการวิจัยดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมการดำเนินงาน
2. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงาน
3. แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น
4. แนวคิดเกี่ยวกับการกระจายอำนาจสู่การปกครองส่วนท้องถิ่น
5. การปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบเทศบาล
6. แนวคิดเกี่ยวกับการบริการสาธารณะ
7. บริบทของเทศบาลตำบลหนองบัววง อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดนครราชสีมา
8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมการดำเนินงาน

ความหมายของการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วม (Participation) หมายถึง การให้ความหมายไว้เป็นจำนวนมาก แล้วมีหลายมิติหลายเหตุการณ์ จึงจะต้องพิจารณาเฉพาะกรณี เช่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2550 : 5) ได้กล่าวว่า การมีส่วนร่วม คือ กระบวนการซึ่งผู้มีส่วนได้เสียมีอิทธิพล และมีส่วนร่วมในการริเริ่มการพัฒนาและการตัดสินใจที่มีต่อทรัพยากรทั้งหลาย และมีผลต่อประชาชนทั้งหลาย

จินดา มณีเนตร (2540 : 12 – 13) ได้ให้ความหมายการมีส่วนร่วม หมายถึง ความร่วมมือของประชาชน ไม่ว่าจะเป็นปัจเจกบุคคล หรือกลุ่มคนที่เห็นพ้องต้องกัน และเข้าร่วมรับผิดชอบหรือเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม เพื่อดำเนินการพัฒนา และเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ต้องการ โดยการกระทำผ่านกลุ่มหรือองค์การ เพื่อให้บรรลุถึงการเปลี่ยนแปลงที่พึงประสงค์

ชูชาติ พ่วงสมจิตร (2540 : 12) ได้ให้ความหมาย การมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ใด ๆ ที่มีผลกระทบต่อประชาชน

อรุณ รักธรรม (2540 : 270) ได้ให้ความหมายว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การที่บุคคลเข้าไปเกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรมในด้านของการกำหนดแนวทางการปฏิบัติงาน หรือเข้าไปมีส่วนร่วมในขบวนการหนึ่งขององค์การ

เมตต์ เมตต์การุณจิตต์ (2541 : 17) ได้ให้ความหมายการมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชน ไม่ว่าจะเป็นบุคคลหรือกลุ่มบุคคลเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรม ไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อมในลักษณะของการร่วมรับรู้ ความคิด ร่วมกระทำ ที่ผลกระทบต่อตนเองหรือชุมชน

นดา ดำริเลิศ (2542 : 21) ได้ให้ความหมาย การมีส่วนร่วม หมายถึง การที่ประชาชนมีการปฏิบัติร่วมกันในการพัฒนาชุมชน โดยความสมัครใจในลักษณะของการร่วมตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติ ร่วมประเมิน ร่วมบำรุงรักษา และร่วมรู้สึกเป็นเจ้าของ

พรอัมรินทร์ พรหมเกิด (2543 : 2) ได้ให้ความหมาย การมีส่วนร่วม หมายถึง การกระทำที่มีจุดมุ่งหมาย ที่เข้าไปมีอิทธิพล ต่อการกำหนดนโยบายของรัฐบาล หรือ การเลือกผู้นำรัฐบาล ทั้งในระดับชาติ และระดับท้องถิ่น ซึ่งการกระทำดังกล่าวอาจมีความสำคัญแตกต่างกันออกไป

ภาวิน ศิริประภาณุกุล (2547 : 1) ได้ให้ความหมาย การมีส่วนร่วม หมายถึง การมีส่วนร่วมการตัดสินใจที่สะท้อนถึงความต้องการที่แท้จริงของคนส่วนใหญ่ในสังคม ซึ่งการตัดสินใจลักษณะดังกล่าว จะนำมาซึ่งนโยบายภาครัฐที่ทำให้สังคมส่วนรวมได้รับประโยชน์สูงสุด ซึ่งเป็นสถานการณ์ที่พึงปรารถนา

ณัชชาภัทร อุ่นตรงจิตต์ (2548 : 109) ได้ให้ความหมายการมีส่วนร่วม หมายถึง การกระจายอำนาจในการปกครอง ซึ่งสามารถส่งผ่านอำนาจบางอย่างทางการเมืองมายังหน่วยงานเล็ก ๆ ที่เป็นระดับรากหญ้า ทำให้สามารถใช้ประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่น จากความหมายข้างต้นสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การที่ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมดำเนินงานร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมรับผิดชอบ ร่วมรับผิดชอบ ร่วมบำรุงรักษา ร่วมรักและห่วงหา ร่วมรู้สึกเป็นเจ้าของ และร่วมตรวจสอบกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ ที่หน่วยงานของรัฐ ทั้งในระดับท้องถิ่น และระดับชาติ ทั้งทางตรงและทางอ้อม ที่มีผลกระทบโดยตรงต่อตนเองหรือชุมชนส่วนใหญ่เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อสังคม

ความสำคัญของการมีส่วนร่วมการดำเนินงานของประชาชนในระดับท้องถิ่น

ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ได้บัญญัติ และให้ความสำคัญของการมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่นไว้ ดังนี้

มาตรา 281 รัฐจะต้องให้ความเป็นอิสระแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักแห่งการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น และส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานหลักในการจัดทำบริการสาธารณะ และมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ แก้ไขปัญหาในพื้นที่ท้องถิ่น ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา 283 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมมีอำนาจหน้าที่โดยทั่วไปการดูแล และจัดทำบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นและย่อมมีความเป็นอิสระในการกำหนดนโยบายการบริหาร การจัดการบริการสาธารณะ การบริหารงานบุคคล การเงิน และการคลัง และมีอำนาจหน้าที่ของตนเองโดยเฉพาะ โดยต้องคำนึงถึงความสอดคล้องกับการพัฒนาของจังหวัด และประเทศเป็นส่วนรวมด้วย องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ย่อมได้รับการส่งเสริม และสนับสนุนให้มีความเข้มแข็งในการบริหารงานได้โดยอิสระ และตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถพัฒนาระบบการคลังท้องถิ่นให้จัดการบริการสาธารณะ ได้โดยครบถ้วนตามอำนาจหน้าที่จัดตั้งหรือร่วมกันจัดตั้งองค์การเพื่อการจัดทำบริการสาธารณะตามอำนาจหน้าที่ เพื่อให้เกิดความคุ้มค่าเป็นประโยชน์ และให้บริการประชาชนอย่างทั่วถึงให้มีกฎหมายกำหนดแผน และขั้นตอนการกระจายอำนาจ เพื่อกำหนดการแบ่งอำนาจหน้าที่ และจัดสรรรายได้ระหว่างราชการส่วนกลาง และราชการส่วนภูมิภาค กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้วยกันเอง โดยคำนึงถึงการกระจายอำนาจเพิ่มขึ้นตามระดับความสามารถขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แต่ละรูปแบบรวมทั้งกำหนดระบบตรวจสอบและประเมินผล โดยมีคณะกรรมการ ประกอบด้วย ผู้แทน หน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้ทรงคุณวุฒิ โดยมีจำนวนเท่ากันเป็นผู้ดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมายให้มีกฎหมายรายได้ท้องถิ่น เพื่อกำหนดอำนาจหน้าที่ในการจัดเก็บภาษี และรายได้อื่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยมีหลักเกณฑ์ที่เหมาะสมตามลักษณะของภาษีแต่ละชนิด การจัดสรรทรัพยากรในภาครัฐ การมีรายได้ที่เพียงพอกับรายจ่ายตามอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้โดยคำนึงถึงระดับขั้นการพัฒนาทางเศรษฐกิจของท้องถิ่น สถานะทางการคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และความยั่งยืนทางการคลังของรัฐ ในกรณีที่มีการกำหนดอำนาจหน้าที่ และการจัดสรรรายได้ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแล้ว คณะกรรมการตามวรรคสามต้องนำเรื่องดังกล่าวมาพิจารณาทบทวนใหม่ทุกระยะเวลาไม่เกินห้าปี เพื่อพิจารณาถึงความเหมาะสมของการกำหนดอำนาจหน้าที่และการจัดสรรรายได้ที่กระทำไปแล้ว ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงการกระจายอำนาจเพิ่มขึ้นให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นสำคัญ การดำเนินการตามวรรค 5 เมื่อได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี และรายงานรัฐสภาแล้ว ให้มีผลบังคับได้

มาตรา 287 ประชาชนในท้องถิ่นมีสิทธิมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จัดให้ประชาชนมีส่วนร่วมดังกล่าวได้ด้วย ในกรณีที่การกระทำขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะมีผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในท้องถิ่นในสาระสำคัญ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องแจ้งข้อมูลรายละเอียดให้ประชาชนทราบก่อนการกระทำเป็นเวลาพอสมควร ในกรณีที่เห็นสมควรหรือได้รับการร้องขอจากประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นก่อนการกระทำนั้น หรืออาจจะจัดให้ประชาชนออกเสียงประชามติเพื่อตัดสินใจก็ได้ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องรายงานการดำเนินงานต่อประชาชนในเรื่องการจัดทำงบประมาณการใช้จ่ายและผลการดำเนินงานในรอบปี เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและกำกับการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการจัดทำงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามวรรคสาม ให้นำบทบัญญัติมาตรา 168 วรรค 6 มาบังคับใช้โดยอนุโลม

ขั้นตอนดำเนินงานเพื่อเสริมสร้างศักยภาพของประชาชนและเจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การสร้างศักยภาพของประชาชนผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง จะเกิดขึ้นได้ประชาชน และเจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องให้ความร่วมมือ และสนับสนุนซึ่งกันและกันเพื่อให้เกิดความเข้มแข็งในการบริหารจัดการชุมชน ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาท้องถิ่นเพื่อประชาชนอยู่ดีมีสุข ดังนี้ (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. 2550 : 7)

1. สังเกตแลให้ความสนใจกับปัญหาท้องถิ่น
2. สร้างความสนใจร่วมของประชาชนในท้องถิ่น โดยรวบรวมแนวคิดพื้นฐานในการพัฒนาชุมชนและสังคมของตนเองมาจากความในใจของแต่ละคน
3. ดำเนินการให้ประชาชนในท้องถิ่นเข้าใจข้อดี-ข้อเสีย จุดอ่อนของชุมชนของตน
4. สร้างวิสัยทัศน์ร่วมกัน ระหว่างประชาชนในท้องถิ่น และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาท้องถิ่น
5. ทำแผนพัฒนาที่เป็นรูปธรรมและคัดเลือก โครงการที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของชุมชน
6. กำหนดกิจกรรมและดำเนินการตามแผนปฏิบัติการที่วางไว้
7. กระตุ้นให้ประชาชนมีความสนใจในการพัฒนาชุมชน หรือสังคมของตนในขณะที่ดำเนินกิจกรรมของชุมชน รวมทั้งสร้างความภาคภูมิใจในผลสำเร็จของงาน เมื่อกิจกรรมสิ้นสุด

โดยสรุปได้ดังนี้ขั้นตอนของการมีส่วนร่วมการดำเนินงานของประชาชนในระดับท้องถิ่นนั้น รัฐจะต้องให้ความเป็นอิสระและส่งเสริมแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้มีอำนาจหน้าที่ดูแลจัดการบริการสาธารณะ กำหนดนโยบายบริหารงานบุคคล การเงิน และการคลัง เพื่อให้เกิดความคุ้มค่าเป็นประโยชน์ และให้บริการประชาชนอย่างทั่วถึง โดยที่ประชาชนในท้องถิ่นมีสิทธิ มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามที่กฎหมายบัญญัติด้วย

องค์ประกอบหลักของระบบราชการแบบมีส่วนร่วม

หลักการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชน และผู้ที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนของสังคมได้เข้ามามีส่วนร่วมกับภาคราชการ การพัฒนาระบบราชการที่ผ่านมาจึงได้รับการพัฒนากระบวนการบริหารราชการที่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น หรือที่เรียกว่า “การบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม” ดังนี้ (สมลักษณ์ ไชยเสริฐ, 2549 : 142 – 149)

1. เปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ถ้าไม่ถึงขั้นเป็นความลับที่อาจจะมีภัยถึงประเทศชาติ ทางราชการก็ต้องเปิดเผยข้อมูลรวมทั้งการดำเนินงาน โครงการต่าง ๆ ให้ประชาชนได้รับรู้ ซึ่งก็เป็นการประชาสัมพันธ์เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงเจตนาอันดีที่ทางราชการจะพัฒนาบ้านเมือง
2. มีส่วนร่วม ในการให้ข้อมูลข่าวสาร หรือ เข้ามามีบทบาท สร้างความร่วมมือ และเสริมอำนาจ โดยเริ่มตั้งแต่ให้ประชาชนรับรู้ว่าควรวการดำเนินการต่าง ๆ ของราชการและหารือการทำโครงการต่าง ๆ ที่จะมีผลกระทบต่อชุมชนที่ประชาชนอยู่อาศัยให้เข้ามามีบทบาทในการตัดสินใจแสดงให้เห็นถึงความร่วมมือที่ราชการจะได้รับจากประชาชนซึ่งเป็นอำนาจในการขับเคลื่อนการดำเนินงานของราชการให้มีพลังมากขึ้น และถือว่าเป็นความสำเร็จสูงสุดของการดำเนินงานทุกอย่าง
3. รับฟังความคิดเห็นข้อเสนอแนะจากประชาชน เพราะได้เล็งเห็นแล้วว่าประชาชนในพื้นที่คือผู้ที่รู้สึก รุ้จริงในเชิงพื้นที่เป็นอย่างมาก คิดดูว่าถ้าการดำเนินงานของราชการไม่ได้ฟังเสียงประชาชนเลยว่าการอะไร รายละเอียดมากน้อยแค่ไหน ตรงใจประชาชนหรือไม่ และประชาชนได้ประโยชน์จากงานหรือโครงการที่ราชการพยายามสร้างให้ได้มากแค่ไหน งานเหล่านั้นก็ไม่สามารถพัฒนาท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพแต่อย่างใด
4. โปร่งใส ทุกขั้นตอน/กระบวนการทำงาน และใช้เหตุผลการตัดสินใจ เมื่อประชาชนถามก็ต้องตอบให้ได้ หรือ “ไม่หมกม昧” รวมถึงสิ่งที่ราชการได้ตัดสินใจดำเนินการไปนั้นต้องอยู่บนหลักความมีเหตุผลซึ่งเหตุผลเหล่านั้นก็ไม่ใช่อื่นไกล ก็คือ “ทำไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน” นั่นเอง

โดยสรุปได้ว่าองค์ประกอบของการมีส่วนร่วมของประชาชนนั้น จะต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมพัฒนาระบบการบริหารจัดการ โดยที่การเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนนั้นจะต้องโปร่งใส ตรวจสอบได้ทุกขั้นตอน ไม่มีการปิด ไม่มีการปิดกั้นข่าวสารนั้นไม่เป็นความลับ และฟังความเห็นของประชาชน เพราะประชาชนในพื้นที่ย่อมมีความรู้ลึกซึ้งจริงในเรื่องของท้องถิ่นตนเอง เพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นเอง

การมีส่วนร่วมการดำเนินงานของประชาชนกับการพัฒนาท้องถิ่น

การที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน/โครงการ อะไรก็ตามจะเน้นให้ประชาชนในท้องถิ่นเป็นจำนวนมากมีส่วนร่วมในโครงการนั้น สามารถทำได้ 4 ขั้นตอน ดังนี้ (ยุทธพรูปงาม, 2545 : ออนไลน์)

1. การที่ประชาชนมีส่วนร่วมในขั้นตอนการตัดสินใจ ควรจะมีการดำเนินการเรื่องอะไร และมีวิธีการดำเนินการอย่างไร
2. การที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการ โดยอาจเป็นการให้ความสนับสนุนทรัพยากรต่าง ๆ การเข้าร่วมดำเนินกิจกรรมหรือการให้ความร่วมมือกับกลุ่มที่ดำเนินการ
3. การที่ประชาชนมีส่วนร่วมได้รับผลประโยชน์จากโครงการพัฒนานั้น ๆ
4. การที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการประเมินผลงานของโครงการนั้น ๆ

โดยสรุปได้ ดังนี้ การมีส่วนร่วมการดำเนินงานของประชาชนกับพัฒนาท้องถิ่นจะเน้นให้ประชาชนในท้องถิ่นเป็นจำนวนมาก มีส่วนร่วมในขั้นตอนการตัดสินใจ สนับสนุนเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ รวมไปถึงการได้รับผลประโยชน์ในโครงการที่มีส่วนร่วมพัฒนา และสุดท้ายต้องมีส่วนร่วมในการประเมินผลงานในโครงการต่างๆด้วย

ประโยชน์ของการมีส่วนร่วมการดำเนินงาน

การที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานของท้องถิ่นนั้นเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่ง เพราะประชาชนจะรู้ปัญหาของตนเองดีกว่าคนอื่น ทำให้ประหยัดงบประมาณ และตั้งอยู่บนพื้นฐานสุจริต ยุติธรรม ตามหลักประชาธิปไตย การที่หน่วยงานของรัฐ ทำงานที่มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ระหว่างประชาชนกับส่วนราชการจะทำให้เกิดฉันทามติตกลงยอมรับร่วมกัน โครงการที่ดีที่ประชาชนในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วม ก็คือ โครงการที่ทุกคนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมได้ในทุกระยะเวลา และผลงานหรือผลลัพธ์ที่ได้นั้น จะต้องคงอยู่ยั่งยืน สมถักถอม ไชยเสวี (2549 : 142 – 149) กล่าวถึงประโยชน์ คือ

1. ช่วยปรับปรุงคุณภาพของการตัดสินใจให้ดีขึ้น ช่วยคาดเดาถึงความกังวลของสาธารณชนและคำนึงถึงหลาย ช่วยระบุ ค้นหา ปัญหา ได้ดีกว่า มีการพิจารณาทางเลือกใน

การพัฒนาทางเลือกในการพัฒนาอย่างเต็มที่จากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และสร้างความเข้าใจให้ดีขึ้นว่าทำไม “ สิ่งที่เกิดขึ้น จึงเป็นอย่างที่เป็นอยู่ ”

2. ช่วยลดค่าใช้จ่ายและความล่าช้าในการปฏิบัติ หลายคนอาจเข้าใจว่า “ มากมายยิ่งมาก ความ ” ทำให้เสียเวลา และค่าใช้จ่าย แต่หากทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่ต้น ก็จะช่วยลดความขัดแย้งที่อาจจะเกิดขึ้นภายหลัง ก็จะเห็นได้ว่าเป็นการช่วยลดความล่าช้าลดค่าใช้จ่ายได้ ถ้ามองกันในระยะยาวไม่ต้องทบทวน หรือมีความขัดแย้งในผลของการตัดสินใจที่ไม่มีใครมาร่วมกันคิด ร่วมกันตัดสินใจซึ่งจะนำไปสู่การปฏิบัติได้ทันที เกิดการยอมรับอย่างสูงต่อการตัดสินใจโดยกลุ่ม

3. นำไปสู่การปฏิบัติได้ง่ายขึ้น การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ทำให้เกิดรู้สึกเป็นเจ้าของการตัดสินใจในเรื่องนั้น จึงอยากที่จะหลีกเลี่ยงการปฏิบัติตามการตัดสินใจของตัวเองคนเดียว มาร่วมตัดสินใจ

4. ต้องการที่จะเห็นสิ่งนั้น ถูกนำไปปฏิบัติยิ่งไปกว่านั้นก็จะเกิดความรู้สึกกระตือรือร้นที่จะช่วยปฏิบัติให้เกิดผลอย่างจริงจัง

5. ส่งเสริมให้โครงการที่นำไปปฏิบัติมีความยั่งยืน ในเรื่องนี้สืบเนื่องมาจากกระบวนการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ แล้วนำการตัดสินใจนั้นไปปฏิบัติ เมื่อเกิดผลสำเร็จขึ้นผู้มีส่วนร่วมก็จะเกิดความ

6. ภาคภูมิใจว่าตนเองก็มีส่วนในความสำเร็งนั้น ๆ ก็ปฏิบัติต่อไปเรื่อย ๆ และขยายผลแห่งความสำเร็จนั้น ๆ ไปในอนาคต

7. หลีกเลี่ยงการเผชิญหน้าอย่างรุนแรง ถ้าได้ร่วมคิด ร่วมทำ กิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งแล้วก็จะช่วยลดความรู้สึกต่อต้าน เพราะได้แสดงออกถึงความต้องการของตน หรือกลุ่มออกไป ส่วนหนึ่งแล้ว แต่ถ้าหากต่างคนต่างนั่งเงียบเมื่อเกิดกรณีขัดแย้ง ความเป็นปฏิปักษ์ก็จะเกิดขึ้นลึก ๆ ในใจอย่างเงียบ ๆ และก็จะสะสมเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ จนสุดท้ายก็จะระเบิดออกมาต้องให้แตกหักกันไปแต่ไม่ใช่ว่าทุกเรื่องจะแก้ไขได้โดยการมีส่วนร่วมเพียงอย่างเดียวยังต้องอาศัยความมีเหตุผลรับฟังความคิดของผู้อื่นเข้าร่วมด้วย

8. ความเสี่ยงลดลง ได้แลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกันทำให้ได้รับรู้ข้อมูลเพิ่มเติม

9. เป็นการพัฒนา “ ประชาสังคม ” โดยทำให้กลุ่มประชาสังคม ได้ทำงานของกระบวนการประชาสังคม เป็นประโยชน์ของการมีส่วนร่วมที่ลึกซึ้งที่สุด โดยมีส่วนร่วมจะได้เรียนรู้และซึมซาบถึงกระบวนการมีส่วนร่วมอย่างค่อยเป็นค่อยไป พัฒนาการบวนการตัดสินใจโดยองค์กร ว่าควรจะเป็นอย่างไร และทำไมต้องตัดสินใจอย่างนั้น นอกจากนี้เมื่อประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในเวทีสาธารณะแล้ว ก็จะเป็นการฝึกประสิทธิภาพของผู้นำท้องถิ่นในอนาคตอีกด้วย

ลักษณะการมีส่วนร่วมการดำเนินงานของประชาชน

การที่บุคคลในองค์กรหรือต่างองค์กรได้ร่วมกันเพื่อจัดการงานให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพและสำเร็จ ทั้งนี้ การมีส่วนร่วมนั้น ๆ จะอยู่ในลักษณะการมีส่วนร่วมต่าง ๆ ตามที่นักวิชาการได้สรุป ดังนี้

บวรศักดิ์ อุวรรณโณ (2542 : 61) ได้สรุปลักษณะการมีส่วนร่วมการดำเนินงาน 5 ประการสำคัญ ดังนี้

1. ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการรับรู้ความเป็นไปของการบริหารราชการแผ่นดินทั้งฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร และฝ่ายตุลาการ
2. การให้ประชาชนมีสิทธิร่วมกันคิดกับองค์กรทั้งหลายที่รัฐธรรมนูญตั้งขึ้นไม่ใช่ให้องค์กรเหล่านั้นตัดสินใจไปโดยไม่ฟังเสียงประชาชน
3. การให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจร่วมกับองค์กรของรัฐบางเรื่อง
4. การให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการลงมือกระทำบางสิ่งบางอย่าง ร่วมกับองค์กรของรัฐรัฐธรรมนูญตั้งขึ้น
5. การให้ประชาชนร่วมในการตรวจสอบองค์กร ที่ใช้อำนาจรัฐไม่ว่าจะเป็นฝ่ายการเมือง หรือระบบราชการประจำ

ปาริชาติ วิสัยเสถียร และคณะ (2543 : 144) กล่าวว่า ลักษณะของการมีส่วนร่วมประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการตัดสินใจ
2. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการดำเนินการ
3. การมีส่วนร่วมของชุมชนในผลประโยชน์

บัณฑูร อ่อนคำ (2537 : 120 ; อ้างถึงใน ปาริชาติ วิสัยเสถียร และคณะ. 2543 : 140-141) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมตามขั้นตอนในการพัฒนา ซึ่งเป็นการวัดเชิงคุณภาพ สามารถแบ่งออกเป็น 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การมีส่วนร่วมในขั้นตอนการริเริ่มการพัฒนา ซึ่งเป็นขั้นตอนที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาภายในชุมชนตลอดจนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจกำหนดความต้องการของชุมชน และมีส่วนร่วมในการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการด้วย

ขั้นตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมในการขึ้นการวางแผนในการพัฒนา เป็นขั้นตอนที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย และวัตถุประสงค์ของโครงการ กำหนดวิธีการและแนวทางการดำเนินงาน ตลอดจนกำหนดทรัพยากรและแหล่งทรัพยากรที่จะใช้

ขั้นตอนที่ 3 การมีส่วนร่วมในการขึ้นการดำเนินการพัฒนา เป็นขั้นตอนที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการสร้างประโยชน์โดยการสนับสนุนทรัพยากร วัสดุอุปกรณ์และแรงงานหรือเข้าร่วม

บริหารงาน ประสานงาน และดำเนินการขอความช่วยเหลือจากภายนอก

ขั้นตอนที่ 4 การมีส่วนร่วมในขั้นการรับผลประโยชน์จากการพัฒนา เป็นขั้นตอนที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ที่พึงได้รับจากการพัฒนา หรือยอมรับผลประโยชน์อันเกิดจากการพัฒนาทั้งด้านวัตถุและจิตใจ

ขั้นตอนที่ 5 การมีส่วนร่วมในขั้นประเมินผลการพัฒนา เป็นขั้นตอนที่ประชาชนเข้าร่วมประเมินว่า การพัฒนาที่ได้กระทำไปนั้นสำเร็จตามวัตถุประสงค์เพียงซึ่งในการประเมินอาจปรากฏในรูปของการประเมินย่อย เป็นการประเมินผลความก้าวหน้าเป็นระยะ ๆ หรือกระทำในรูปของการประเมินผลรวม ซึ่งเป็นการประเมินผลสรุปรวบยอด

ประธาน คณะทศศึกษาการ (2539 : 10-11) ได้กล่าวถึงลักษณะของการมีส่วนร่วม โดยสามารถแบ่งออกเป็น 5 ลักษณะ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมประชุม
2. การมีส่วนร่วมพิจารณาโครงการ
3. การมีส่วนร่วมตัดสินใจ
4. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน
5. การมีส่วนร่วมประเมินผล

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า ลักษณะการมีส่วนร่วม หมายถึง ความร่วมมือของบุคคล หรือกลุ่มบุคคลที่มีความคิดเห็นตรงกัน และเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานกิจกรรมของโครงการหนึ่ง เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของโครงการที่วางไว้

ระดับการมีส่วนร่วมการดำเนินงานของประชาชน

การมีส่วนดำเนินงานของประชาชน สามารถเข้าไปมีส่วนร่วมได้หลากหลายรูปแบบ เช่น เมื่อหน่วยงานภาครัฐให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชน และมีการเสริมสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับประเด็นปัญหา ทางเลือก ทางแก้ไขแล้ว ก็จะทำให้ประชาชนได้รับฟัง และรับทราบข้อมูลข่าวสารเป้าหมายของการมีส่วนร่วม เพื่อให้ประชาชนเป็นผู้ตัดสินใจ เช่น การปฏิบัติตามมติที่เกิดจากการลงประชามติของประชาชน สามารถแบ่งได้เป็น 6 ระดับ ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. 2552 : ออนไลน์)

1. ตัดสินใจเอง การจัดการตนเอง ประชามติ
2. ร่วมตัดสินใจ การเจรจาต่อรอง ร่วมเป็นกรรมการภาคีที่มีอำนาจตัดสินใจ

3. ร่วมปรึกษาหารือ คณะกรรมการปรึกษาหารือร่วม ประชาพิจารณ์ คณะที่ปรึกษา การรับฟังความคิดเห็นทางเทคนิค

4. ร่วมระดมทรัพยากร ออกแรง ออกเงิน ออกวัสดุสิ่งของ

5. ร่วมให้ข้อมูล ร่วมแสดงความคิดเห็น สัมมนา กลุ่มศึกษา เสวนา ร่วมประชุม จัด ประชุมชาวบ้าน แทรกวาระการประชุม โพล เว็บไซต์ สายด่วนสายตรง

6. ร่วมรับทราบข้อมูลข่าวสาร แลกเปลี่ยน ข่าว แผ่นพับ จดหมายข่าว วิทยุทัศน์ จดหมาย เว็บบอร์ด บรรยาย วิทยุ โทรทัศน์ สืบรวจความคิดเห็น

จากแนวคิดดังกล่าวข้างต้น จะเห็นว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นสิ่งสำคัญ และ จำเป็นอย่างยิ่งของภาครัฐ ไม่ว่าจะเป็นการบริหารราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น ที่จะต้องเปิดโอกาส สร้างแรงจูงใจ แรงกระตุ้น และปลูกฝังแนวคิดการมีส่วนร่วมของประชาชน ทุกคนเพื่อให้ได้ประโยชน์ทั้งสองฝ่าย คือ ฝ่ายราชการ สามารถลดความขัดแย้งหรือการต่อต้านจาก ประชาชน ช่วยให้หน่วยงานบรรลุผลสำเร็จได้ ได้รับความร่วมมือ และได้รับความสนับสนุน และความไว้วางใจจากประชาชนอีกด้วย และฝ่ายประชาชน ก็จะเข้าใจการทำงานของภาครัฐมากยิ่งขึ้น มีความเชื่อมั่นในการตัดสินใจของภาครัฐมากยิ่งขึ้น เพราะว่าได้เข้าไปมีส่วนร่วมในขั้นตอนต่าง ๆ

แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงาน

ผู้บริหารจะบริหารงานให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลได้นั้นต้องมีความรู้ ความ เข้าใจในเรื่องของทฤษฎีและหลักการบริหาร เพื่อจะได้นำความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับ การทำงาน สถานการณ์และสิ่งแวดล้อม จึงพูดได้ว่าผู้บริหารที่ประสบความสำเร็จ คือ ผู้ที่สามารถ ประยุกต์เอาศาสตร์การบริหาร ไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพนั่นเอง

1. การบริหาร

ความหมายของการบริหาร

การให้นิยามหรือความหมายเกี่ยวกับการบริหาร ได้มีนักวิชาการให้ความหมาย การบริหาร ไว้หลายท่านดังนี้

ธงชัย สันติวงษ์ (2543 : 11-12) ให้ความหมายว่า การบริหาร คือการทำงานต่าง ๆ เสร็จลุล่วงไปโดยอาศัยคนอื่นเป็นผู้ทำ โดยมีทรัพยากรด้านบุคคลเข้าร่วมทำงานในองค์กรซึ่งเป็น ผู้ใช้ทรัพยากรด้านเครื่องจักร อุปกรณ์ วัสดุดิบ เงินทุนและข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ

สมยศ นาวีการ (2543 : 11-15) ได้ให้ความหมายการบริหารไว้ว่า การบริหาร หมายถึง กระบวนการของการวางแผน การจัดองค์การ การสั่งการ การมีส่วนร่วมและการควบคุมกำลัง

ความพยายามของสมาชิกองค์การ และการใช้ทรัพยากรอื่น ๆ เพื่อความสำเร็จในเป้าหมายขององค์การที่กำหนดไว้

เสนาะ ดิเฮอร์ (2544 : 1) ได้ให้ความหมายของการบริหารว่า หมายถึง กระบวนการทำงานกับคนและโดยอาศัยคนเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์

ถวิล จันทร์ชนะ (2544 : 4) ได้ให้ความหมายของคำว่าการบริหารว่าเป็นปัจจัยสำคัญของการบริหารงานมี 4 ประการ คือ คน (Man) เงิน (Money) วัสดุ สิ่งของ (Materials) และการจัดการ (Management) แล้วปัจจัยทั้ง 4 นี้อาจถือว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญมาก เพราะถ้าองค์การใดก็ตามได้คนปฏิบัติงานไม่ดี ไม่มีประสิทธิภาพในการทำงาน ไม่ว่าจะมีความหรือวัสดุสิ่งของมากมาย หรือมีการจัดการที่ดีก็ตามก็ยากที่จะปฏิบัติงาน ให้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ขององค์การได้ หรือไม่ก็อาจจะล้มเหลว แต่ตรงกันข้ามถ้าได้คนดีมีประสิทธิภาพมาทำงานแล้วปัจจัยอื่น ๆ ก็อาจจะสามารถทำงานในองค์การนั้น เจริญก้าวหน้าและบรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพได้

เกษม จันทรแก้ว (2540 : 512 – 514) ได้ให้ความหมายว่า การบริหาร หมายถึง ศิลปะการดำเนินการนำวัตถุดิบสู่ระบบด้วยระบบกระบวนการผลิตจนได้ผลผลิตตามที่กำหนดไว้ การบริหารจึงเป็นการดำเนินการให้ทุกโครงการทำหน้าที่สัมพันธ์กัน เป็นเรื่องยากที่จะทำให้เกิดการผสมผสานกันถ้าไม่วางแผนการดำเนินการที่ดี ซึ่งขึ้นอยู่กับผู้บริหารที่วางแผนบริหารอย่างไร อย่างไรก็ตามผู้บริหารมีหน้าที่อำนาจการ (Directing) ตามอำนาจหน้าที่จากหน่วยงาน (Organizing) ที่เป็นผู้รับผิดชอบควบคุม (Controlling) ในการนำแผนงาน (Planning) ที่ได้กำหนดไว้แล้วไปดำเนินการร่วมกันทรัพยากร (Assembling Resource) ทำให้การผลิต หรือการใช้ปัจจัยการบริหาร (ได้แก่ คน งบประมาณ เครื่องมือ อุปกรณ์ วัสดุ ฯลฯ) ก่อให้เกิดผลผลิตขั้นสุดท้าย

สรุปได้ว่า การบริหารงาน (Administration) เป็นกระบวนการดำเนินการกิจกรรมเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายขององค์การ โดยการใช้ศาสตร์และศิลป์ ตลอดจนทั้งการอาศัยความร่วมมือหลาย ๆ ฝ่าย

ประเภทของการบริหาร

ได้มีนักวิชาการได้แบ่งประเภทของการบริหารไว้ ดังนี้

วิรัช วิรัชนิภาวรรณ (2545 : 36-38) ได้แบ่งการบริหารตามวัตถุประสงค์หลักของการจัดตั้งหน่วยงานไว้ 6 ส่วน ดังนี้

1. การบริหารงานของหน่วยงานภาครัฐ ซึ่งเรียกว่า การบริหารรัฐกิจ (Public Administration) หรือการบริหารภาครัฐ มีวัตถุประสงค์หลักในการจัดตั้ง คือ การให้บริการสาธารณะ (Public Services) ซึ่งครอบคลุมถึงการอำนวยความสะดวก การรักษาความสงบเรียบร้อย

ตลอดจนการพัฒนาประชาชนและประเทศชาติ เป็นต้น การบริหารส่วนนี้เป็นการบริหารของหน่วยงานของภาครัฐ (Public or Governmental Organization) ไม่ว่าจะ เป็นหน่วยทั้งในส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น เช่น การบริหารงานของหน่วยงานของสำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวง กรม หรือเทียบเท่า การบริหารงานของจังหวัดและอำเภอ การบริหารงานของหน่วย การบริหารท้องถิ่น หน่วยงานบริหารเมืองหลวง รวมตลอดทั้งการบริหารงานของหน่วยงานของรัฐวิสาหกิจ เป็นต้น

2. การบริหารงานของหน่วยงานภาคธุรกิจ ซึ่งเรียกว่า การบริหารธุรกิจ หรือ (Business Administration) การบริหารภาคเอกชนหรือการบริหารของหน่วยงานของเอกชน ซึ่งมีวัตถุประสงค์หลักของการจัดตั้งเพื่อการแสวงหากำไร หรือการแสวงหากำไรสูงสุด (Maximum Profits) ในการทำธุรกิจ การค้าขาย การผลิตอุตสาหกรรม หรือการให้บริการ เห็นตัวอย่างได้อย่างชัดเจนจากการบริหารงานของบริษัท ห้างร้าน และห้างหุ้นส่วนทั้งหลาย

3. การบริหารของหน่วยงานที่ไม่สังกัดภาครัฐ (Non- governmental Organization) ซึ่งเรียกว่า เอ็นจีโอ (NGO) เป็นการบริหารงานของหน่วยงานที่ไม่แสวงหากำไร (Non- profits Administration) มีวัตถุประสงค์หลักในการจัดตั้ง คือ การไม่แสวงหากำไร (Non- profits) เช่น การบริหารของมูลนิธิ และสมาคม

4. การบริหารงานของหน่วยงานระหว่างประเทศ (International Organization) มีวัตถุประสงค์หลักของการจัดตั้ง คือ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ เช่น การบริหารงานของสหประชาชาติ (United Nations Organization) องค์การการค้าระหว่างประเทศ (World Trade Organization) และกลุ่มประเทศอาเซียน (ASEAN)

5. การบริหารงานขององค์กรตามรัฐธรรมนูญ การบริหารงานขององค์กรส่วนนี้เกิดขึ้นหลังจากประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (พุทธศักราช 2540) โดยบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญได้กำหนดให้มีองค์กรตามรัฐธรรมนูญขึ้น เช่น การบริหารงานของศาลรัฐธรรมนูญ ศาลปกครอง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ คณะกรรมการการเลือกตั้ง และผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา เป็นต้น องค์กรดังกล่าวนี้ถือเป็นหน่วยงานของรัฐเช่นกัน แต่มีลักษณะพิเศษ เช่น เกิดขึ้นตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญดังกล่าว และมีวัตถุประสงค์หลักในการจัดตั้งเพื่อปกป้องคุ้มครองและรักษาสิทธิเสรีภาพของประชาชน ตลอดจนควบคุม การตรวจสอบการปฏิบัติงานของหน่วยงานของรัฐและเจ้าหน้าที่

6. การบริหารงานของหน่วยงานภาคประชาชน มีวัตถุประสงค์หลักในการจัดตั้งเพื่อปกป้องรักษาผลประโยชน์ของประชาชนโดยส่วนรวม ซึ่งเป็นประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศและ

ถูกเอารัดเอาเปรียบตลอดมา เช่น การบริหารงานของหน่วยงานของเกษตรกร กลุ่มผู้ใช้แรงงาน และกลุ่มผู้ให้บริการ

กระบวนการบริหาร

กระบวนการบริหาร เป็นหน้าที่ของนักบริหาร มีนักวิชาการได้ศึกษากระบวนการบริหาร ดังนี้

วิโรจน์ สารรัตนะ (2545 : 3 – 5) ได้กล่าวว่า การบริหารเป็นกระบวนการดำเนินงาน เพื่อให้บรรลุจุดหมายขององค์กร โดยอาศัยหน้าที่หลักทางการบริหารอย่างน้อย 4 ประการ คือ การวางแผน การจัดองค์การ การนำและการควบคุม ซึ่งกระบวนการดังกล่าวมีผู้บริหารเป็นผู้รับผิดชอบที่จะให้มีการปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

การวางแผน (Planning) เป็นหน้าที่ทางการบริหารที่สำคัญประการหนึ่งซึ่งนักวิชาการทั้งหลายกำหนดขึ้น จะเริ่มต้นด้วยหน้าที่ทางการวางแผนเป็นอันดับแรก จึงแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการวางแผนเป็นอย่างดี โดยที่องค์ประกอบของกระบวนการวางแผนองค์การหนึ่ง ๆ ประกอบด้วย ภารกิจ จุดหมาย และแผน โดยภารกิจเป็นข้อประกาศอย่างกว้าง ๆ เกี่ยวกับจุดมุ่งหมายหรือเหตุผลพื้นฐานในการดำรงอยู่ขององค์กร และขอบข่ายงานเฉพาะขององค์กรหรือที่ทำให้องค์การแตกต่างจากองค์กรอื่น สำหรับจุดหมายเป็นเป้าหมายแห่งอนาคต หรือผลลัพธ์สุดท้ายที่องค์การต้องการให้บรรลุผล ขณะเดียวกันแผนงานหมายถึงวิถีทางที่จะก่อให้เกิดการกระทำเพื่อให้บรรลุผลลัพธ์สุดท้ายที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับองค์การ

การจัดองค์การ (Organizing) เป็นหน้าที่ทางการบริหารที่สืบเนื่องจากการวางแผนกล่าวคือ เมื่อองค์กรจัดทำจุดหมาย และแผนเชิงยุทธศาสตร์แล้ว ผู้บริหารควรต้องออกแบบโครงสร้างองค์การเพื่อให้การบริหารงานบรรลุจุดหมายแผนเชิงยุทธศาสตร์ขององค์กรนั้น การออกแบบโครงสร้างองค์การ เป็นกิจกรรมที่ควรได้รับการตรวจสอบอยู่เสมอเนื่องจากปัจจัยที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงรูปแบบโครงสร้างองค์การเกิดขึ้นมากมาย

การนำ (Leading) เป็นสถานะที่ผู้นำใช้ความพยายามที่จะให้มีอิทธิพลต่อผู้อื่น เพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุจุดหมายขององค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล การที่ผู้นำจะเป็นผู้นำที่มีศักยภาพดังกล่าว ได้พึ่งทำความเข้าใจทฤษฎีการจูงใจ (Motivation) ภาวะผู้นำ (Leadership) การติดต่อสื่อสาร (Communication) และการบริหารกลุ่ม (Group) เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสม

การควบคุม (Controlling) เป็นกระบวนการวางระเบียบกฎเกณฑ์เพื่อให้การปฏิบัติงานขององค์กรบรรลุผลตามจุดหมายที่กำหนดไว้ มุ่งให้เกิดความมั่นใจว่าสมาชิกในองค์กรได้ประพฤติปฏิบัติไปในทิศทางที่จะทำให้บรรลุผลตามมาตรฐานการทำงานที่กำหนดไว้เป็นเครื่องมือ

ในการวิเคราะห์จุดอ่อนจุดแข็งขององค์การ การเสริมสร้างพฤติกรรมที่พึงประสงค์และพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของสมาชิกในองค์การ

วิรัช วิรัชนิภาวรรณ (2545 : 39) มีความเห็นว่า การบริหารในฐานะที่เป็นกระบวนการหรือการบริหารจัดการ เกิดได้จากหลายแนวคิด ซึ่งประกอบไปด้วยขั้นตอนการบริหาร 7 ประการ ดังนี้

1. การวางแผน (Planning) หมายถึง การวางแผนอันเป็นการคาดเดาเหตุการณ์ในอนาคตซึ่งจะต้องคำนึงถึงนโยบายประกอบด้วย ทั้งนี้เพื่อให้แผนงานที่กำหนดขึ้นไว้มีความสอดคล้องต้องกันในการดำเนินงาน การวางแผนเป็นเรื่องเกี่ยวกับการใช้ความรู้ในทางวิชาการและวิจารณ์ญาณ วินิจฉัย เหตุการณ์ในอนาคตแล้วกำหนดวิธีการ โดยถูกต้องอย่างมีเหตุผล เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปโดยถูกต้องและสมบูรณ์
2. การจัดส่วนราชการ (Organizing) หมายถึง การจัดส่วนราชการหรือองค์การซึ่งในการศึกษาบางแห่งก็พิจารณารวมไปกับการปฏิบัติงาน หรือวิธีการจัดการด้วย เรื่องการจัดแบ่งส่วนงานนี้จะต้องพิจารณาให้เหมาะสมกับการปฏิบัติงาน เช่น การแบ่งงานเป็นกรม กอง แผนก โดยอาศัยปริมาณงาน คุณภาพของงานหรือจัดตามลักษณะของงานเฉพาะอย่าง นอกจากนี้อาจพิจารณาในแง่การควบคุม และ/หรือ พิจารณาในแง่ของหน่วยงาน เช่น หน่วยงานหลัก (Line) หน่วยงานที่ปรึกษา (Staff) หรือบ้างก็แยกเรียกเป็นหน่วยงานหลัก หน่วยงานแนะที่ปรึกษา เป็นต้น นอกจากนี้ในการศึกษาเรื่ององค์การนี้ยังได้ศึกษาการแก้ไขอุปสรรคข้อขัดแย้งตลอดจนการปรับปรุงองค์การบริหารได้ดียิ่งขึ้นด้วย
3. การจัดหาบุคคล (Staffing) หมายถึง การจัดหาบุคคลและเจ้าหน้าที่มาปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับการจัดแบ่งหน่วยงาน กำหนดไว้หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง หมายถึงการจัดการเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล เพื่อให้ได้บุคคลที่มีความรู้ ความสามารถมาปฏิบัติงานให้เหมาะสมกัน รวมถึงการที่จะเสริมสร้างและธำรงไว้ซึ่งสัมพันธภาพในการปฏิบัติงานของคณาจารย์และพนักงานด้วย
4. การอำนวยการ (Directing) หมายถึง การศึกษาวิธีการอำนวยการ รวมทั้งการควบคุมงานและนิเทศงาน ตลอดจนศิลปะในการบริหารงาน เช่น ภาวะผู้นำ มนุษยสัมพันธ์ การจูงใจ เป็นต้น การอำนวยการในที่นี้รวมถึงการวินิจฉัยสั่งการ ซึ่งเป็นหลักสำคัญอย่างหนึ่งของการอำนวยการให้ภารกิจดำเนินไปด้วยดี จำต้องมีการตัดสินใจที่ดีและมีการสั่งการที่ถูกต้องเหมาะสมกับแต่ละลักษณะของการตัดสินใจด้วย
5. การประสานงาน (Coordinating) หมายถึง ความร่วมมือประสานงานเพื่อดำเนินงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อย และราบรื่น ศึกษาหลักเกณฑ์ และวิธีการที่จะช่วยในการประสานงานดี

ขึ้น เพื่อช่วยแก้ไขปัญหาคือข้อขัดข้องในการปฏิบัติงาน การร่วมมือประสานงานเป็นเรื่องที่มีความสำคัญมากในการบริหาร เพราะเป็นกิจวัตรประจำวันที่จะต้องพึงกระทำในการปฏิบัติงานและเป็นสิ่งที่มีอยู่ในระดับของงาน การร่วมมือประสานงานเป็นหน้าที่ของผู้บังคับบัญชาที่จะต้องจัดให้มีขึ้นในหน่วยงานของตน เพราะเป็นปัจจัยสำคัญในอันที่จะช่วยให้เกิดความสำเร็บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ

6. การรายงาน (Reporting) หมายถึง การรายงานผลการปฏิบัติงาน ตลอดจนรวมถึงการประชาสัมพันธ์ที่จะต้องแจ้งให้ประชาชนทราบด้วย อันที่จริงการรายงานนี้มีความสัมพันธ์กับการติดต่ออย่างมาก การรายงานโดยทั่วไป หมายถึง วิธีการของสถาบันหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการให้ข้อเท็จจริง หรือข้อมูลแก่ผู้สนใจมาติดต่อสอบถามผู้บังคับบัญชา หรือผู้ที่ร่วมงาน ความสำคัญของการรายงานนี้อยู่ที่การตั้งอยู่บนรากฐานของความเป็นจริง

7. งบประมาณ (Budgeting) หมายถึง งบประมาณ โดยการศึกษาให้ทราบถึงระบบและกรรมวิธีในการบริหารเกี่ยวกับงบประมาณ และการเงิน ตลอดจนใช้วิธีการงบประมาณเป็นแบบแผน เป็นเครื่องมือในการควบคุม วิธีการบริหารงบประมาณ โดยทั่วไปมักดำเนินหมุนเวียนคล้ายคลึงกันอย่างที่เรียกว่า “วงจรงบประมาณ” (Budget Cycle) ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอน ดังนี้

- 7.1 การเตรียมการขออนุมัติงบประมาณ
- 7.2 การพิจารณาให้ความเห็นชอบ
- 7.3 การใช้จ่ายงบประมาณ
- 7.4 การตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณ

ธงชัย สันติวงษ์ (2540 : 40) ได้กล่าวถึงกระบวนการบริหารหรือการจัดการประกอบด้วยหน้าที่ทางการจัดการ 5 ประการ คือ

1. การวางแผน (Planning) หมายถึง ภาระหน้าที่ของผู้บริหารที่จะต้องทำการคาดการณ์ล่วงหน้าหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่จะมีผลกระทบต่อการทำงาน และกำหนดขึ้นเป็นแผนการปฏิบัติงานหรือวิถีทางที่จะปฏิบัติเอาไว้ เพื่อสำหรับเป็นแนวทางของการทำงานในอนาคต
2. การจัดองค์การ (Organizing) หมายถึง ภาระหน้าที่ที่ผู้บริหารจะต้องจัดให้มีโครงสร้างของงานต่าง ๆ และอำนาจหน้าที่ทั้งนี้เพื่อให้เครื่องจักร สิ่งของและตัวคน อยู่ในส่วนประกอบที่เหมาะสม ในอันที่จะช่วยให้งานขององค์การบรรลุผลสำเร็จได้
3. การบังคับบัญชาสั่งการ (Commanding) หมายถึง หน้าที่ในการสั่งงานต่าง ๆ ของผู้บังคับบัญชาซึ่งกระทำให้งานสำเร็จผลด้วยดี โดยที่ผู้บริหารจะต้องกระทำตนเป็นตัวอย่างที่ดีจะต้องเข้าใจผู้บังคับบัญชา
4. การประสานงาน (Coordinating) หมายถึง ภาระหน้าที่ที่จะต้องเชื่อมโยงงานของ

ทุกคนให้เข้ากันได้และกำกับให้ไปสู่จุดมุ่งหมายเดียวกัน

5. การควบคุม (Controlling) หมายถึง ภาระหน้าที่ในการที่จะต้องกำกับให้สามารถ ประกันได้ว่ากิจกรรมต่าง ๆ ที่ทำไปนั้นสามารถเข้ากันได้กับแผนที่ได้วางไว้แล้ว

โดยสรุป การบริหาร หมายถึง การบริหารงานใด ๆ ที่องค์กรได้ใช้ทรัพยากรซึ่งได้แก่ คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ และการจัดการ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่องค์กรได้ตั้งเป้าหมายไว้ หรือ ศิลปะและกระบวนการการกระทำกิจกรรมอย่างหนึ่งหรือหลาย ๆ อย่างเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ หรือเป้าหมายที่วางไว้โดยใช้คน เงิน วัสดุสิ่งของ และการจัดการ การกระทำนั้น ๆ จะนำไป ในทางสร้างสรรค์ มีการดำเนินการเพื่อให้คงอยู่ มีการวางแผน การจัดองค์การ การจูงใจ การควบคุม และการกระทำที่ทำให้เกิดการเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันอย่างมีระบบแบบแผน

2. การวางแผน (Planning)

ความหมายของการวางแผน

การวางแผน เป็นหน้าที่ของผู้บริหารทุกระดับที่ต้องวางแผนเพื่อใช้เป็นบรรทัดฐานในการปฏิบัติงาน และเป็นแนวทางเพื่อมุ่งสู่ผลสำเร็จที่คาดหวังในอนาคต ดังมีผู้กล่าวไว้ว่า การปฏิบัติงานจะประสบผลสำเร็จมากหรือน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับการวางแผน และถ้าวางแผนดี ก็เท่ากับปฏิบัติงานสำเร็จไปแล้วกว่าครึ่ง ได้มีนักวิชาการได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

วิโรจน์ สารรัตนะ (2546 : 59) กล่าวว่า การวางแผน หมายถึง หน้าที่ทางการบริหารในการกำหนดจุดมุ่งหมายและการตัดสินใจวิธีการที่ดีที่สุดให้บรรลุจุดหมายนั้น

อนันต์ เกตุวงศ์ (2541 : 16) ให้ความหมายของการวางแผนคือ การวางแผนเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับอนาคต ประกอบด้วยหลายขั้นตอน เพื่อเป็นแนวทางสำหรับให้ดำเนินการเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

ฮาร์ตเลย์ (Hartley.1968 : 256) กล่าวว่า “การวางแผน คือ การเชื่อมโยงวิธีการกับเป้าหมายการกำหนดวิธีการที่ชัดเจนได้อย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากทางเลือกหลาย ๆ ทาง อย่างมีระบบ”

เฮลริเกิล และสโลคัม (Hellriegel and Slocum.1989 : 259) การวางแผน คือ กระบวนการปฏิบัติงานอย่างเป็นทางการ อันประกอบด้วยลักษณะงานต่อไปนี้

1. การเลือกภารกิจขององค์กรวัตถุประสงค์ทั้งหมด ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว
2. การคัดแยกวัตถุประสงค์ตามส่วนงานต่าง ๆ รวมทั้งวัตถุประสงค์ส่วนบุคคลที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ขององค์การ
3. การเลือกกลยุทธ์และยุทธวิธีเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์

สรุปได้ว่า การวางแผน คือ การกำหนดเป้าหมาย กำหนดกลยุทธ์เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย รวมทั้งการรวบรวมทั้งการรวบรวมและประสานงานกิจกรรมต่าง ๆ

กระบวนการวางแผน

กระบวนการวางแผนช่วยให้เกิดความกระฉับกระเฉง การเปลี่ยนแปลงสามารถคาดการณ์ได้ล่วงหน้า และกำหนดล่วงหน้าได้ การวางแผนให้ทิศทางและเน้นความสนใจไปที่วัตถุประสงค์ ลดความซ้ำซ้อนและกิจกรรมที่สูญเปล่าต่าง ๆ ช่วยแก้ไขปรับปรุงการดำเนินการให้มีความต่อเนื่อง และการวางแผนช่วยให้มีการประเมิน และการพิจารณา แก้ไขปรับปรุง และมีนักวิชาการได้กล่าวถึงกระบวนการวางแผน ดังนี้

สุรัสวดี ราชกุลชัย (2547 : 170-178) กล่าวว่า การวางแผนเป็นกระบวนการตัดสินใจ กำหนดเป้าหมายการปฏิบัติงาน และในกระบวนการ โดยมีขั้นตอนต่อไปนี้

1. การกำหนดวัตถุประสงค์ หรือ เป้าหมาย
2. การวิเคราะห์สถานการณ์
3. การพิจารณาและกำหนดสมมติฐาน
4. การกำหนดทางเลือก
5. การประเมินทางเลือก
6. การเลือกทางเลือก
7. การลงมือปฏิบัติและสร้างแผนสนับสนุน
8. การจัดทำแผนแบบตัวเลขโดยใช้งบประมาณ

วิโรจน์ สารรัตนะ (2546 : 57-66) กล่าวว่า การวางแผนเป็นกระบวนการของการกำหนดองค์ประกอบต่าง ๆ ที่สำคัญ เริ่มจาก

1. ภารกิจ (Mission) เป็นข้อความประกาศอย่างกว้าง ๆ เกี่ยวกับจุดมุ่งหมายหรือเหตุผลพื้นฐานในการดำรงอยู่ขององค์การ และขอบข่ายงานที่เป็นลักษณะเฉพาะขององค์การ ซึ่งกำหนดไว้ได้อย่างต่อการแปลความและเข้าใจจากสมาชิกทุกฝ่ายขององค์การ

2. จุดหมาย (Goals) เป็นเป้าหมายแห่งอนาคต หรือผลลัพธ์สุดท้ายที่องค์การต้องการให้บรรลุผล

3. แผน (Plans) หมายถึงวิถีทาง (Means) ที่จะทำให้บรรลุผลลัพธ์ที่พึงปรารถนา

เนตรพัฒน์ ชาญวิเศษ (2546 : 47) กล่าวว่า ขั้นตอนการวางแผนประกอบด้วย 6 ขั้นตอน

คือ

1. การกำหนดวัตถุประสงค์
2. การค้นหาทางเลือก

3. การวิเคราะห์ทางเลือกแต่ละทางเลือก
4. การเลือกทางเลือก
5. พัฒนากลยุทธ์ของทางเลือก
6. การนำไปปฏิบัติ

สรุปได้ว่า กระบวนการวางแผน จะประกอบด้วย การพิจารณาถึงสภาพแวดล้อมในปัจจุบัน การกำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์ การกำหนดกลยุทธ์ การปฏิบัติตามแผน และการประเมินผล ซึ่งเป็นขั้นตอนที่ทำให้การวางแผนบรรลุตามเป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ขององค์การ

ประโยชน์ของการวางแผน

ได้มีนักวิชาการได้กล่าวถึงประโยชน์ของการวางแผนไว้ ดังนี้

ประชุม รอดประเสริฐ (2535 : 104) ได้กล่าวถึงคุณประโยชน์หรือข้อดีของการวางแผนต่อการบริหารงานไว้ ดังนี้

1. สามารถบอกให้ทราบถึงศักยภาพของปัญหาและ โอกาสที่ปัญหาเหล่านี้จะเกิดขึ้น
2. สามารถปรับปรุงแก้ไขกระบวนการตัดสินใจภายในองค์การหรือหน่วยงานให้ดีขึ้น
3. สามารถชี้เฉพาะให้เห็นทิศทาง ค่านิยม และวัตถุประสงค์ในอนาคตของหน่วยงาน
4. สามารถช่วยให้แต่ละบุคคลหรือแต่ละหน่วยงานปรับเข้าได้กับสิ่งแวดล้อมที่

เปลี่ยนแปลงไป

5. สามารถช่วยผู้บริหารให้มีความมั่นใจในอันที่จะนำความอยู่รอดปลอดภัยมาสู่

องค์การและหน่วยงาน

ธงชัย สันติวงษ์ (2540 : 2) กล่าวถึงคุณประโยชน์ที่ได้จากการวางแผนไว้ดังนี้

1. ช่วยค้นหา ซึ่งให้ทราบถึงปัญหา หรือช่วยให้เห็นถึงโอกาสต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้น
2. ช่วยปรับปรุงและยกระดับคุณภาพกระบวนการตัดสินใจภายในองค์การให้ดีขึ้น
3. ช่วยให้การปรับทิศทางอนาคตขององค์การ ตลอดจนค่านิยม และวัตถุประสงค์ของ

องค์การให้ชัดเจนเสมอ

4. ช่วยให้แต่ละบุคคลหรือองค์การสามารถปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงใน

สภาพแวดล้อม

5. ช่วยเหลือผู้บริหารให้สามารถมั่นใจที่จะนำองค์การให้อยู่รอด

ไซมอน (Simmons. 1960 : 7 ; อ้างถึงใน ธงชัย สันติวงษ์. 2540 : 3) กล่าวถึงประโยชน์ของการวางแผนไว้ดังนี้

1. เพื่อให้ผู้บริหารตระหนักถึงความรับผิดชอบได้ดีขึ้น

2. ช่วยให้การควบคุมสามารถกระทำได้โดยอาศัย การวัดผลสำเร็จตามแผนงานที่ทำไป
3. แผนงานช่วยในการเป็นเครื่องมือในการสื่อความให้ทุกฝ่ายทราบถึงทิศทางขององค์กร และให้ฝ่ายต่างๆ ประสานการทำงานเป็นทีมโดยอาศัยแผนเป็นเครื่องมือ
4. แผนงานที่ได้ดำเนินอยู่สามารถใช้ตรวจสอบความถูกต้องของนโยบายปัจจุบันโดยสามารถตรวจสอบได้จากผลของการปฏิบัติตามแผน เพื่อจะได้มีการปรับแก้ไขนโยบายและเป้าหมายระยะยาวให้ถูกต้อง
5. การวางแผนช่วยขยายขอบเขตการคิดของผู้บริหาร และช่วยให้ผู้บริหารคล่องตัวในการแก้ปัญหาหรือยกระดับผลงานให้ดีขึ้น เพราะสามารถเพิ่มทัศนวิสัยของการคิดให้กว้างและไกล และสามารถคิดคล่องแคล่วปรับตัวให้ดีขึ้น

กล่าวโดยสรุปได้ว่า การวางแผนมีประโยชน์อย่างยิ่งต่อหน่วยงานหรือองค์กรเป็นสิ่งที่บอกให้เห็นถึงทิศทางค่านิยม วัตถุประสงค์ในอนาคตขององค์กร ให้ทุกฝ่ายทราบมีการประสานงาน โดยอาศัยแผนเป็นเครื่องมือ ช่วยปรับปรุงและยกระดับคุณภาพกระบวนการในการตัดสินใจภายในองค์กรให้ดีขึ้น ช่วยให้อุปกรณ์สามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมขององค์กรที่เปลี่ยนแปลงไปได้ ตลอดจนช่วยขยายขอบเขตแนวคิดของผู้บริหาร เพิ่มทัศนวิสัยของการคิดกว้างและไกล เป็นสิ่งที่ชี้ถึงการบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพของหน่วยงาน การบรรลุถึงเป้าหมายจะคุ้มค่ากับการลงทุนหรือไม่ก็ขึ้นอยู่กับการวางแผนที่ดีเป็นประการสำคัญ

3. การตรวจสอบประเมินผล

การตรวจสอบประเมินผล หมายถึง การดำเนินงานเกี่ยวกับ การศึกษาวัตถุประสงค์ และเป้าหมายของการปฏิบัติงานก่อนการประเมินผล กำหนดวิธีการในการประเมินผล การปฏิบัติงานอย่างชัดเจน และเหมาะสมกับสภาพจริง การดำเนินงานด้านการตรวจสอบและประเมินผล นำผลการประเมินระหว่างการปฏิบัติงานมาปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ การประเมินผลการปฏิบัติงานเมื่อเสร็จสิ้นแต่ละภารกิจ การรายงานผล การปฏิบัติงานต่อผู้เกี่ยวข้อง การนำข้อบกพร่องที่ได้จากการตรวจสอบและประเมินผล การปฏิบัติงานไปร่วมหาแนวทางปรับปรุงแก้ไขในโอกาสต่อไป การนำผลการปฏิบัติงานที่ดีที่สุดที่ได้จากการประเมินผลมากำหนดเป็นมาตรฐานการทำงาน ได้มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

ประจักษ์ บุญยัง (2546 : 3) กล่าวว่า การตรวจสอบ (Inspection) คือ การให้บริการที่ต้องมีผลสรุปถึงสภาพการ ใช้งานของชิ้นงานอย่างชัดเจน ตามจุดประสงค์ของการตรวจสอบ เช่น การตรวจสอบถึงบรรจุภัณฑ์ว่ามีความปลอดภัยต่อการใช้งานหรือไม่ เป็นต้น ซึ่งลูกค้าส่วนใหญ่ที่บริษัทได้เข้าไปให้บริการ จะเป็นลูกค้าโครงการ และเจ้าของชิ้นงานโดยตรง

เตือนใจ เกตุษา (2543 : 10) กล่าวว่า การประเมินผล หมายถึง การนำจากการวัดหลาย ๆ ครั้งมารวมกัน แล้วลงสรุป ตีราคา หรือประเมินคุณภาพของผู้ถูกประเมินอย่างมีหลักเกณฑ์ว่า ดี-เลว ปานใด ควรจะให้สอบได้หรือสอบตก เป็นต้น

ภัทธา นิคมานนท์ (2538 : 12) ได้ให้ความหมายของการประเมินผลไว้ว่า การประเมินผล หมายถึง การนำเอาข้อมูลทั้งหลายที่ได้จากการวัดมาใช้ในการตัดสินใจ โดยการหาข้อสรุป ตัดสินประเมินค่าหรือตีราคาโดยเปรียบเทียบกับข้อมูลอื่น ๆ หรือเกณฑ์ที่ตั้งไว้

สรุปได้ว่า การตรวจสอบประเมินผล หมายถึง การดำเนินงานเกี่ยวกับ การศึกษา วัตถุประสงค์และเป้าหมายของการปฏิบัติงานก่อนการประเมินผล กำหนดวิธีการในการประเมินผล การปฏิบัติงานอย่างชัดเจน และเหมาะสมกับสภาพจริง การดำเนินงานด้านการตรวจสอบและประเมินผล นำผลการประเมินระหว่างการปฏิบัติงานมาปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ การประเมินผลการปฏิบัติงานเมื่อเสร็จสิ้นแต่ละภารกิจ การรายงานผลการปฏิบัติงานต่อผู้เกี่ยวข้อง การนำข้อบกพร่องที่ได้จากการตรวจสอบและประเมินผลการปฏิบัติงานไปร่วมนาแนวทางปรับปรุงแก้ไขในโอกาสต่อไป การนำผลการปฏิบัติงานที่ดีที่สุดที่ได้จากการประเมินผลมากำหนดเป็นมาตรฐานการทำงาน

ประโยชน์การตรวจสอบประเมินผล

ในการตรวจสอบประเมินผล นั้น จะทำให้เราทราบว่าในการบริหารงานหรือโครงการต่าง ๆ ได้ประสบความสำเร็จตามที่ได้ตั้งเป้าหมายไว้หรือไม่ และแนวทางในการดำเนินงานอย่างไรบ้างที่จะสามารถนำมาเปลี่ยนแปลงเพื่อนำมาประสบความสำเร็จและตรงกับความต้องการที่เราได้วางไว้ ซึ่งได้มีนักวิชาการได้กล่าวถึงประโยชน์ของการตรวจสอบประเมินผล ดังนี้

ประจักษ์ บุญยัง (2546 : 5) ได้กล่าวว่า การตรวจสอบประเมินผลมีประโยชน์ดังนี้

1. ช่วยให้การบริหาร และการดำเนินงานตามแผนงบประมาณ ผลผลิต โครงการ กิจกรรมของส่วนราชการบรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และหรือลดความเสี่ยงต่อการไม่บรรลุผลสัมฤทธิ์ของงาน
2. ช่วยให้ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานได้ทราบถึงความก้าวหน้า ผลสำเร็จ ของงาน ผลกระทบ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานตามแผนงบประมาณ ผลผลิต โครงการ กิจกรรม ให้มีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ ประหยัด และบรรลุผลสัมฤทธิ์ของงานตามเป้าหมายที่กำหนด
3. ช่วยทำให้การใช้ทรัพยากรของประเทศเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์แก่ประชาชนอย่างแท้จริง
4. ช่วยส่งเสริมให้เกิดกระบวนการกำกับดูแลที่ดี

สรุปได้ว่า การตรวจสอบประเมินผล ทำให้เราทราบถึงความสำเร็จของงานว่าสามารถดำเนินการได้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของหน่วยงานหรือองค์กรหรือไม่ ทั้งด้านการดำเนินงานตามโครงการต่าง ๆ และสามารถที่จะให้ประชาชนเข้ามาตรวจสอบการทำงานได้

แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น

การปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นรูปแบบการปกครองรูปแบบหนึ่งที่เป็นพื้นฐานในการพัฒนาประเทศ และเป็นการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ซึ่งเป็นการกระจายอำนาจการปกครองจากส่วนกลางให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และมีความสำคัญต่อการปกครองและบริหารราชการแผ่นดิน

ความหมายของการปกครองส่วนท้องถิ่น

การให้นิยามหรือความหมายเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น ได้มีนักวิชาการให้ความหมายการปกครองส่วนท้องถิ่น ไว้หลายท่านดังนี้

วุฒิสาร ตันไชย (2547 : 1) กล่าวว่า การปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง การปกครองที่รัฐบาลกลาง หรือส่วนกลางได้กระจายอำนาจไปให้หน่วยการปกครองท้องถิ่น ซึ่งเป็นองค์กรที่มีสิทธิตามกฎหมายมีพื้นที่และประชากรเป็นของตนเอง ประการสำคัญขององค์กรดังกล่าวจะต้องมีอำนาจอิสระ (Autonomy) ในการปฏิบัติอย่างเหมาะสม การมอบอำนาจจากส่วนกลางมีวัตถุประสงค์ เพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

นครินทร์ เมฆไตรรัตน์ (2547 : 22) ให้ความหมายว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองซึ่งส่วนราชการ ได้มอบอำนาจในการปกครอง และการบริหารกิจการให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในขอบเขตอำนาจหน้าที่ของตนที่กำหนดไว้ตามกฎหมาย โดยมีความเป็นอิสระพอสมควร

โกวิท พวงงาม และอลงกรณ์ อรรคแสง (2547 : 13) มีความเห็นว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง องค์กรที่มีหน้าที่บริหารงานในแต่ละท้องถิ่นมีผู้แทนที่ได้รับการเลือกตั้งจากประชาชนท้องถิ่นเป็นผู้บริหารงานอย่างอิสระในเขตพื้นที่ที่กำหนด มีอำนาจในการบริหารการเงินและการคลัง กำหนดนโยบายของตนเองรวมทั้งหน้าที่ดำเนินกิจกรรมภายในกรอบที่กฎหมายบัญญัติ เพื่อประโยชน์ของรัฐและประชาชนในท้องถิ่น

ฮอลโลเวย์ (Holloway, 1951 : 101 – 103 ; อ้างถึงใน ปธาน สุวรรณมงคล, 2547 : 1 – 2) ให้ความหมายว่าการปกครองท้องถิ่น หมายถึง องค์กรที่มีอาณาเขตแน่นอนมีประชากรตามหลักเกณฑ์

ที่กำหนดไว้ มีอำนาจการปกครองตนเองมีการบริหารการคลังของตนเอง และมีสภาท้องถิ่นที่สมาชิกได้รับเลือกตั้งจากประชาชน

รอบสัน (Robson. 1953 : 574) ได้ให้ความหมายว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง หน่วยการปกครองซึ่งรัฐได้จัดตั้งขึ้น และให้มีอำนาจในการปกครองตนเอง (Autonomy) มีสิทธิตามกฎหมาย (Legal Rights) และต้องมีองค์กรที่จำเป็นในการปกครอง (Necessary Organization) เพื่อปฏิบัติหน้าที่ให้สมความมุ่งหมายของการปกครองท้องถิ่นนั้น ๆ

คลาร์ก (Clarke. 1957 : 87 – 89) ได้ให้ความหมายว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง หน่วยการปกครองที่มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวข้องกับการให้บริการประชาชนในเขตพื้นที่หนึ่งพื้นที่ใดโดยเฉพาะ และหน่วยการปกครองดังกล่าวนี้จัดตั้ง และอยู่ในความดูแลของรัฐบาลกลาง

มอนตาญ (Montagu. 1948 : 574) ได้ให้ความหมายว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองซึ่งหน่วยการปกครองท้องถิ่นได้มีการเลือกตั้งโดยอิสระเพื่อเลือกผู้ที่มีหน้าที่บริหารการปกครองท้องถิ่นมีอำนาจอิสระ พร้อมความรับผิดชอบซึ่งตนสามารถที่จะใช้ได้โดยปราศจากการควบคุมของหน่วยการบริหารส่วนราชการส่วนกลาง หรือส่วนภูมิภาค แต่ทั้งนี้ หน่วยการปกครองท้องถิ่นยังคงอยู่ภายใต้บังคับว่าด้วยอำนาจสูงสุดของประเทศ ไม่ได้กลายเป็นรัฐอิสระใหม่แต่อย่างใด

จากความหมายต่าง ๆ ข้างต้น สามารถสรุปหลักการ การปกครองท้องถิ่น ได้ดังนี้

1. การปกครองท้องถิ่นต้องมีสิทธิตามกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ เพื่อบังคับประชาชนในท้องถิ่นนั้น เช่น เทศบัญญัติ ข้อบังคับต่าง ๆ
 2. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีอาณาเขตที่แน่นอน มีอำนาจการปกครองตนเองมีการจัดการแบ่งเป็น 2 ฝ่าย คือ องค์กรฝ่ายบริหาร และองค์กรฝ่ายนิติบัญญัติ เช่น การปกครองท้องถิ่นแบบเทศบาลจะต้องมีนายกเทศมนตรีเป็นฝ่ายบริหาร และมีสภาเทศบาลเป็นฝ่ายนิติบัญญัติ
- วัตถุประสงค์ของการปกครองส่วนท้องถิ่น**
- การปกครองส่วนท้องถิ่น มีวัตถุประสงค์ในการปกครองโดยมุ่งเน้นให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการชุมชนของตนเอง มีนักวิชาการหลายท่านได้จำแนกวัตถุประสงค์ไว้ดังนี้

โกวิทช์ พวงงาม (2546 : 24 – 25) ได้เสนอความคิดเห็นที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนี้

1. การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นการแบ่งภาระของรัฐบาลในด้านการเงิน บุคลากร ตลอดจนระยะเวลาที่ใช้ดำเนินการให้บริการชุมชน และทำให้เกิดความประหยัด เนื่องจาก

หน่วยงานการปกครองท้องถิ่นนั้น ๆ จะมีเงินงบประมาณสามารถหารายได้ให้กับท้องถิ่น ทำให้ประหยัดเงินงบประมาณของรัฐบาลที่ต้องจ่ายให้กับท้องถิ่นเป็นจำนวนมาก

2. การปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นการตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นอย่างแท้จริง เพราะความต้องการของประชาชนในแต่ละท้องถิ่นย่อมมีความแตกต่างกัน

3. การรรับบริการจากรัฐบาลเพียงฝ่ายเดียว ไม่ตรงกับความต้องการที่แท้จริงและมักมีความล่าช้า หน่วยงานการปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีประชาชนเป็นผู้บริหารย่อมจะสามารถตอบสนองความต้องการได้อย่างแท้จริง

4. หน่วยงานการปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นสถาบันที่ให้การศึกษาการปกครองระบอบประชาธิปไตยแก่ประชาชน โดยการปกครองท้องถิ่นดังกล่าวได้เปิดโอกาสให้ประชาชนมีการปกครองตนเองทั้งในบทบาทของฝ่ายบริหาร หรือฝ่ายนิติบัญญัติ การปฏิบัติหน้าที่ให้หลายหลายบทบาทมีส่วนในการส่งเสริมการเรียนรู้กระบวนการปกครองระบอบประชาธิปไตยระดับชาติได้เป็นอย่างดี

การปกครองส่วนท้องถิ่นมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ประชาชนสามารถปกครองตนเองได้ โดยมีต้องพึ่งรัฐบาล ทั้งยังเป็นการวางรากฐาน และส่งเสริมให้ประชาชนเข้าใจในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย การมุ่งเน้นให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองสามารถทำให้ประชาชนเรียนรู้ที่จะบริหารจัดการ และพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน

ลักษณะสำคัญของการปกครองส่วนท้องถิ่น

จากแนวความคิดในการปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อสนับสนุนวัตถุประสงค์ทาง การปกครองของรัฐในอันที่จะรักษาความมั่นคงและความผาสุกของประชาชน โดยยึดหลักการกระจายอำนาจปกครอง และเพื่อให้สอดคล้องกับหลักการประชาธิปไตยโดยประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง การปกครองท้องถิ่น มีลักษณะสำคัญหลายประการ ดังนี้

พรชัย เทพปัญญา และคนอื่น ๆ (2547 : 1) ได้ให้ความหมายว่า ลักษณะสำคัญของการปกครองส่วนท้องถิ่น คือ เป็นองค์กรที่มีการปฏิบัติงานต่อเนื่องกัน โดยไม่ขาดตอน ไม่ใช่ชั่วคราว ทีเดียวหยุด มีอำนาจที่จะกระทำการกิจกรรมสาธารณะ มีความสามารถที่จะทำสัญญากับบุคคลหรือนิติบุคคล ได้มีสิทธิถูกฟ้องร้อง หรือถูกฟ้องร้องคดีความในโรงศาลได้ และมีความสามารถที่จะเก็บภาษีของตนเอง

นครินทร์ เมฆไตรรัตน์ (2547 : 22) ได้จำแนกลักษณะสำคัญของการปกครองส่วนท้องถิ่น ไว้ว่า เป็นองค์กรที่จัดตั้งขึ้น โดยกฎหมายจากส่วนกลาง มีสถานะเป็นนิติบุคคลตามกฎหมาย มีขอบเขตการปกครองท้องถิ่นที่แน่นอน และมีคณะผู้แทนที่ได้รับเลือกตั้งจากประชาชนในท้องถิ่น

นั้นเป็นผู้รับผิดชอบต่อการบริหารงานอย่างเป็นอิสระและมีอำนาจในด้านการคลัง มีอิสระในการกำหนดนโยบายและมีการบริหารงานของตนเอง

ปรธาน สุวรรณมงคล (2547 : 4 – 5) ได้กล่าวถึงลักษณะสำคัญของ การปกครองส่วนท้องถิ่นไว้ ดังนี้

1. เป็นนิติบุคคล นิติบุคคลเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นโดยอำนาจของกฎหมายการเป็นนิติบุคคลจึงเป็นการแสดงถึงฐานะทางกฎหมายสำหรับการปกครองท้องถิ่นถือเป็นนิติบุคคลในกฎหมายมหาชนโดยมีกฎหมาย จัดตั้งองค์กรส่วนท้องถิ่นขึ้นมาเพื่อทำหน้าที่ตามที่ระบุไว้ในกฎหมายนั้น ๆ และสามารถก่อกำหนดพันธะทางกฎหมาย
2. มีอำนาจหน้าที่เฉพาะจะมีการดำเนินกิจการตามที่กฎหมายบัญญัติไว้เป็นการเฉพาะให้เป็นหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบนั้น ๆ ซึ่งอาจเป็นการระบุหน้าที่ไว้โดยชัดแจ้งหรืออาจเป็นการระบุให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถริเริ่มกระทำกรใด ๆ ที่ไม่มีกฎหมายบัญญัติห้ามไว้
3. ผู้บริหารมาจากการเลือกตั้งโดยทั่วไปสมาชิกสภาท้องถิ่น และผู้บริหารหรือคณะผู้บริหารท้องถิ่นจะมาจากการเลือกตั้งจากประชาชนโดยสมาชิกสภาท้องถิ่น มาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชน ส่วนผู้บริหารหรือคณะผู้บริหารท้องถิ่นอาจมาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชนหรืออาจมาจากการเลือกตั้งทางอ้อม โดยสภาเป็นผู้เลือกคณะบริหารท้องถิ่นก็ได้ตามที่กฎหมายกำหนด
4. ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่นเป็นเรื่องสำคัญ ทั้งนี้ประชาชนสามารถมีส่วนร่วมทางการเมืองทั้งโดยตรง และโดยอ้อม
5. มีอิสระการบริหารอย่างเพียงพอ ในขอบเขตหน้าที่ที่กำหนดไว้ในกฎหมาย อย่างมีประสิทธิภาพบรรลุตามนโยบาย และเป้าหมายที่กำหนด โดยรัฐบาลกลางมีหน้าที่เพียงสนับสนุนส่งเสริม และกำกับดูแล องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
6. มีอำนาจการจัดหารายได้ และใช้จ่ายรายได้ได้อย่างอิสระตามควร มีการจัดหารายได้ในท้องถิ่นของตนอย่างพอเพียงต่อการบริหารงาน มีแหล่งรายได้ที่ท้องถิ่นจัดเก็บเองเพื่อแก้ไขปัญหา และสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น
7. มีการกำกับดูแลจากรัฐ การปกครองส่วนท้องถิ่นถือเป็นส่วนย่อยส่วนหนึ่งของรัฐและจัดตั้ง โดยมีกฎหมายรองรับมิใช่องค์กรที่เป็นอิสระจากรัฐ การกำกับดูแลเป็นรูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จำเป็น ไม่ขัดกับหลักความเป็นอิสระในการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชน

ลักษณะสำคัญของการปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นการปกครองที่เป็นนิติบุคคล มีอำนาจหน้าที่ที่จะดำเนินกิจการตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ให้เป็นหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รูปแบบนั้น ๆ โดยประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง ประชาชนมีสิทธิเลือก และถอดถอนบุคคลที่จะเข้าปกครองตนเองได้

หลักการของการปกครองส่วนท้องถิ่น

การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นรูปแบบการปกครองที่เกิดขึ้น จากหลักการกระจายอำนาจ การปกครองตามพื้นที่ โดยท้องถิ่นจะจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขึ้นมา ได้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบต่าง ๆ เพื่อจัดทำบริการสาธารณะบางอย่างตามกฎหมายกำหนดให้ เป็นไปตามความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น โดยการดำเนินการดังกล่าวจะอยู่ภายใต้ การกำกับดูแลของส่วนกลาง ซึ่งสรุปหลักการสำคัญของการปกครองส่วนท้องถิ่นถือ การให้คนใน ท้องถิ่นปกครองตนเอง

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งเป็นตัวแทนของประชาชนในท้องถิ่น สามารถ ดำเนินการแก้ไขปัญหา และสนองตอบความต้องการของชุมชนในท้องถิ่น ได้อย่างแท้จริง องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องได้รับการรับรองตามกฎหมาย มีฐานะเป็นนิติบุคคล มีความเป็นเอกเทศ แยกต่างหากจากองค์กรของรัฐบาล และมีความเป็นอิสระในการบริหารงานของตนเองอย่าง กว้างขวาง หลักการปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศที่มีการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยมี สาระสำคัญพอสรุปได้ ดังนี้ (สมคิด เลิศไพฑูรย์. 2547 : 23)

1. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นองค์กรของประชาชนเพื่อประชาชน

1.1 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นองค์กรของประชาชนเพื่อประชาชนในท้องถิ่น ประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจในการปกครองท้องถิ่น และเป็นเจ้าขององค์กรปกครองท้องถิ่นด้วย ประชาชนซึ่งเป็นผู้กำหนดว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะมีลักษณะอย่างไร ใหญ่เล็กแค่ไหนมี อำนาจหน้าที่มากน้อยเพียงใด มีรูปแบบโครงสร้างอย่างไร

1.2 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยประชาชนในท้องถิ่น ประชาชนในท้องถิ่นมี อำนาจในการปกครองตนเองตามอุดมการณ์ประชาธิปไตย การปกครองท้องถิ่นจึงเป็นการปกครอง โดยประชาชน เนื่องจากประชาชนไม่สามารถดำเนินการปกครองได้ด้วยตนเอง จึงมอบอำนาจให้ สมาชิกรัฐสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่นทำหน้าที่บริหารแทน โดยการเลือกตั้งจากประชาชน เป็น องค์กรของประชาชน เพื่อประชาชน

1.3 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นองค์กรเพื่อประชาชน เป้าหมายหลักของ การปกครองและการบริหารท้องถิ่น คือ การตอบสนองเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น ใน การแก้ไขปัญหา และความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นเป็นหลัก

2. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีฐานะเป็นนิติบุคคล

2.1 มีอำนาจตามกฎหมาย องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดตั้งโดยมีกฎหมายรับรองตามกฎหมายมหาชน มีอำนาจในการถือสิทธิและใช้สิทธิตามกฎหมาย เช่น การเป็นเจ้าของที่ดิน การจัดซื้อจัดจ้าง มีอำนาจในการเก็บภาษีอากร

2.2 มีความเป็นอิสระในการบริหารกิจการของตนเองพอสมควร มีความเป็นเอกเทศแยกต่างหากจากรัฐบาลกลาง มีงบประมาณของตนเอง มีบุคลากรของตนเองสามารถใช้ดุลยพินิจในการกำหนดนโยบายแก้ไขปัญหาดังกล่าวต่าง ๆ ได้เอง

จะเห็นได้ว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับปัจจุบัน ซึ่งมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2550 มีเจตนารมณ์ที่มุ่งเน้นให้ท้องถิ่นมีความเป็นอิสระในการบริหารกิจการตามอำนาจหน้าที่ที่บัญญัติไว้ในกฎหมาย และเพื่อให้เป็นไปตามความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น จึงมีบทบัญญัติที่เกี่ยวกับการกระจายอำนาจการปกครองไปสู่ท้องถิ่นในด้านต่าง ๆ ทั้งด้านโครงสร้างทางการบริหาร อำนาจหน้าที่ รายได้ การบริหารงานบุคคล และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น โดยสาระสำคัญของรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นนั้นเอง

องค์ประกอบของการปกครองส่วนท้องถิ่น

องค์ประกอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ

1. ฝ่ายนิติบัญญัติ องค์กรที่ทำหน้าที่ด้านนิติบัญญัติ คือ สภาท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่น มีหน้าที่ในการบัญญัติ และแก้ไขกฎหมายท้องถิ่น พิจารณานุมัติเห็นชอบงบประมาณท้องถิ่น
2. ฝ่ายบริหาร คือ นายก่องกรปกครองส่วนท้องถิ่น รองนายก่องกรปกครองส่วนท้องถิ่น คณะกรรมการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีหน้าที่ในการบริหารท้องถิ่นมีวาระคราวละ 4 ปี
3. ฝ่ายปฏิบัติงาน คือ พนักงานหรือเจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีหน้าที่ปฏิบัติงานตามนโยบายและโครงการต่าง ๆ ของท้องถิ่นตามที่ได้รับมอบหมายจากฝ่ายบริหาร

แนวคิดเกี่ยวกับการกระจายอำนาจสู่การปกครองส่วนท้องถิ่น

การกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ถือว่าเป็นรัฐธรรมนูญที่มีความชัดเจนในการกระจายอำนาจให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยได้บัญญัติไว้ในหมวด 14 รวม 10 มาตรา ตั้งแต่มาตราที่ 281 – 290 สรุปได้ว่า รัฐจะต้องให้ความเป็นอิสระแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นย่อม

มีอำนาจหน้าที่โดยทั่วไปในการดูแลและจัดทำบริการสาธารณะ เพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น และย่อมมีความเป็นอิสระในการกำหนดนโยบาย การบริหาร การจัดการบริการสาธารณะ การบริหารงานบุคคล การเงิน การคลัง และมีอำนาจ หน้าที่ของตนเองโดยเฉพาะ โดยต้องคำนึงถึงความสอดคล้องกับการพัฒนาของจังหวัดและประเทศเป็นส่วนรวมด้วย

มาตรา 78 (2) จัดระบบการบริหารราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่นให้มีขอบเขตอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบที่ชัดเจนเหมาะสมแก่การพัฒนาประเทศ และสนับสนุนให้จังหวัดมีแผน และงบประมาณเพื่อพัฒนาจังหวัด เพื่อประโยชน์ของประชาชนในพื้นที่ (3) กระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพึงตนเองและตัดสินใจในกิจการของท้องถิ่นได้เอง ส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการดำเนินการตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ พัฒนาเศรษฐกิจของท้องถิ่น และระบบสาธารณูปการตลอดทั้งโครงสร้างพื้นฐานสารสนเทศในท้องถิ่นให้ทั่วถึง และเท่าเทียมกันทั่วประเทศ รวมทั้งพัฒนาจังหวัดที่มีความพร้อมให้เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ โดยคำนึงถึงเจตนารมณ์ของประชาชนในจังหวัด นั้น

มาตรา 281 ภายใต้งบกับมาตรา 1 รัฐจะต้องให้ความเป็นอิสระแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักแห่งการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น และส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานหลักในการจัดทำบริการสาธารณะ และมีส่วนร่วมในการตัดสินใจแก้ไขปัญหาในพื้นที่ท้องถิ่น โดยมีลักษณะที่จะปกครองตนเองได้ ย่อมมีสิทธิจัดตั้งเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา 282 การกำกับดูแลแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องทำเท่าที่จำเป็น และมีหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่ชัดเจนสอดคล้อง และเหมาะสมกับรูปแบบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้ตามกฎหมายบัญญัติ โดยต้องเป็นไปเพื่อคุ้มครองประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นหรือประโยชน์ของประเทศเป็นส่วนรวม และจะกระทบถึงสาระสำคัญแห่งหลัก การปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น หรือนอกเหนือจากที่กฎหมายบัญญัติไว้มิได้ในการกำกับดูแลตามวรรคหนึ่ง ให้มีการกำหนดมาตรฐานกลางเพื่อเป็นแนวทางให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเลือกไปปฏิบัติได้เอง โดยคำนึงถึงความเหมาะสม และความแตกต่างในระดับของการพัฒนา และประสิทธิภาพการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

มาตรา 283 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมมีอำนาจหน้าที่โดยทั่วไปในการดูแล และจัดทำบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น และย่อมมีความเป็นอิสระในการกำหนดนโยบาย การบริหาร การจัดการบริการสาธารณะ การบริหารงานบุคคล การเงินและการคลัง และมีอำนาจหน้าที่ของตนเองโดยเฉพาะ โดยต้องคำนึงถึงความสอดคล้องกับการพัฒนาของจังหวัด และประเทศเป็นส่วนรวมด้วย องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนให้

มีความเข้มแข็งในการบริหารงานได้โดยอิสระ และตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถพัฒนาระบบการคลังท้องถิ่นให้จัดบริการสาธารณะได้โดยครบถ้วนตามอำนาจหน้าที่จัดตั้งหรือร่วมกันจัดตั้งองค์การเพื่อการจัดทำบริการสาธารณะตามอำนาจหน้าที่ เพื่อให้เกิดความคุ้มค่าเป็นประโยชน์ และให้บริการประชาชนอย่างทั่วถึง ให้มีกฎหมาย กำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ เพื่อกำหนดการแบ่งอำนาจหน้าที่ และจัดสรรรายได้ระหว่างราชการส่วนกลาง และราชการส่วนภูมิภาคกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันเอง โดยคำนึงถึงการกระจายอำนาจเพิ่มขึ้นตามระดับความสามารถขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละรูปแบบ รวมทั้งกำหนดระบบตรวจสอบ และประเมินผล โดยมีคณะกรรมการประกอบด้วยผู้แทนหน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้ทรงคุณวุฒิ โดยมีจำนวนเท่ากันเป็นผู้ ดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมายให้มีกฎหมายรายได้ท้องถิ่น เพื่อกำหนดอำนาจหน้าที่ในการจัดเก็บภาษี และรายได้อื่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยมีหลักเกณฑ์ที่เหมาะสมตามลักษณะของภาษีแต่ละชนิด การจัดสรรทรัพยากรในภาครัฐ การมีรายได้ที่เพียงพอกับรายจ่ายตามอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงระดับขั้นการพัฒนาทางเศรษฐกิจของท้องถิ่น สถานะทางการคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และความยั่งยืนทางการคลังของรัฐ ในกรณีที่มีการกำหนดอำนาจหน้าที่ และการจัดสรรรายได้ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแล้ว

การกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 “องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” หมายความว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้งการกำหนดอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะ ดังนี้

มาตรา 16 ให้เทศบาล เมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเองดังนี้

1. การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง
2. การจัดให้มี และบำรุงรักษาทางบก ทางน้ำ และทางระบายน้ำ
3. การจัดให้มี และควบคุมตลาด ท่าเทียบเรือ ท่าข้าม และที่จอดรถ
4. การสาธารณสุข โภค และการก่อสร้างอื่น ๆ
5. การสาธารณสุข
6. การส่งเสริม การฝึก และประกอบอาชีพ
7. การพาณิชย์ และการส่งเสริมการลงทุน

8. การส่งเสริมการท่องเที่ยว

9. การจัดการศึกษา

10. การสังคมสงเคราะห์ และการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชรา และ

ผู้ด้อยโอกาส

11. การบำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของ

ท้องถิ่น

12. การปรับปรุงแหล่งชุมชนแออัด และการจัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย

13. การจัดให้มี และบำรุงรักษาสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ

14. การส่งเสริมกีฬา

15. การส่งเสริมประชาธิปไตย ความเสมอภาค และสิทธิเสรีภาพของประชาชน

16. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของราษฎรในการพัฒนาท้องถิ่น

17. การรักษาความสะอาด และความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง

18. การกำจัดมูลฝอย สิ่งปฏิกูล และน้ำเสีย

19. การสาธารณสุข การอนามัยครอบครัว และการรักษาพยาบาล

20. การจัดให้มีและควบคุมสุสานและฌาปนสถาน

21. การควบคุมการเลี้ยงสัตว์

22. การจัดให้มีและควบคุมการฆ่าสัตว์

23. การรักษาความปลอดภัย ความเป็นระเบียบเรียบร้อย และการอนามัย โรงมหรสพ

และสาธารณสถานอื่น ๆ

24. การจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากป่าไม้ ที่ดินทรัพยากรธรรมชาติและ

สิ่งแวดล้อม

25. การผังเมือง

26. การขนส่งและการวิศวกรรมจราจร

27. การดูแลรักษาที่สาธารณะ

28. การควบคุมอาคาร

29. การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

30. การรักษาความสงบเรียบร้อย การส่งเสริม และสนับสนุนการป้องกัน และรักษา

ความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สิน

31. กิจการอื่นใดที่เป็นผลประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตามที่คณะกรรมการ

ประกาศกำหนด

ขั้นตอนการกระจายอำนาจสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ได้บัญญัติไว้ในมาตรา 78 (3) สรุปว่า รัฐต้องดำเนินการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพึ่งตนเอง และตัดสินใจในกิจการของท้องถิ่นได้เอง

ดังนั้น การกำหนดอำนาจและหน้าที่ ในการจัดระบบการบริการสาธารณะให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นการจัดระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น และความเจริญก้าวหน้าของท้องถิ่นเอง จึงได้กำหนดขั้นตอนของการกระจายอำนาจไว้ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการกระจายอำนาจ. 2545 : 198 – 199)

ในช่วง 4 ปีแรก (พ.ศ. 2544 – 2547) จะเป็นช่วงการปรับปรุงระบบบริหารภายในขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การสร้างความพร้อมในการรองรับการถ่ายโอนภารกิจ บุคลากร งบประมาณ และทรัพย์สิน รวมทั้งการแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้อง หลังจากการถ่ายโอนในช่วง 4 ปีแรกสิ้นสุดลง

ต่อไปเป็นช่วงปี (พ.ศ. 2548 – พ.ศ. 2553) จะเป็นช่วงการปรับบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคประชาชนที่จะต้องเรียนรู้ร่วมกันในการถ่ายโอนภารกิจ การปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องจะให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินกิจการสาธารณะที่ตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้ดีขึ้น และทำให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินกิจกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพและความโปร่งใส หลังจากปี พ.ศ. 2554 เป็นต้นไป ประชาชนในท้องถิ่นจะมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น สามารถเข้าถึงบริการสาธารณะได้อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม

เป้าหมายของแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจตามแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยอย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญ ดังต่อไปนี้

สัมพันธ์ เศรษฐกิจ และคนอื่น ๆ (2546 : 3 – 4) ได้กล่าวถึงการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไว้ ดังนี้

1. ให้มีการถ่ายโอนภารกิจในการจัดการบริการสาธารณะของรัฐ ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภายใน 4 – 10 ปี
2. กำหนดการจัดสรรภาษีและอากร เงินอุดหนุนและรายได้อื่น ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นคิดเป็นสัดส่วนต่อรายได้รัฐบาลภายใน ปี พ.ศ. 2544 ไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 และภายในไม่เกินปี พ.ศ. 2549 ไม่น้อยกว่าร้อยละ 35

3. การตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปี เกี่ยวกับการจัดการบริการสาธารณะให้จัดสรรเงินอุดหนุนให้ตามความจำเป็น และความต้องการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

4. จัดระบบการถ่ายโอนบุคลากรจากหน่วยงานของรัฐ

5. ปรับปรุงกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกับการถ่ายโอนภารกิจ

สรุป องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือ หน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดตั้งขึ้นเพื่อเป็นการรองรับการกระจายอำนาจจากรัฐบาลกลาง เพื่อให้ดำเนินการปกครองแทนรัฐบาล ในการให้บริการสาธารณะต่าง ๆ ตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนด และตามพระราชบัญญัติ แผน และขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 โดยเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นสำคัญ

การปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบเทศบาล

เทศบาล เป็นการปกครองท้องถิ่นรูปแบบหนึ่ง เป็นชุมชนเมือง ที่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองตนเองผ่านตัวแทน คือ นายกเทศมนตรี และสมาชิกสภาเทศบาล ประชาชนสามารถเสนอปัญหาและความต้องการของตนเอง และแก้ไขปัญหาของตนเองได้ เทศบาล จึงมีหน้าที่ให้บริการสาธารณะแก่ประชาชน ตั้งแต่แรกเกิดจนถึงเสียชีวิต เพื่อให้ประชาชนในเขตเทศบาลอยู่ดีกินดี ดังนี้

การจัดตั้งเทศบาล

เทศบาล เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รูปแบบหนึ่งที่ตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 12) พ.ศ. 2546 เมื่อท้องถิ่นใดมีสภาพอันสมควรยกฐานะเป็นเทศบาลให้จัดตั้งท้องถิ่นนั้น ๆ เป็นเทศบาลตำบล เทศบาลเมือง หรือเทศบาลนคร ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้เทศบาลเป็นทรวงการเมือง มีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ และกฎหมายอื่น ได้แก่

1. เทศบาลตำบล ได้แก่ ท้องถิ่นซึ่งมีประกาศกระทรวงมหาดไทย ยกฐานะขึ้นเป็นเทศบาลตำบล ประกาศกระทรวงมหาดไทยนั้น ให้ระบุชื่อและเขตเทศบาลไว้ด้วย
2. เทศบาลเมือง ได้แก่ ท้องถิ่นอันเป็นที่ตั้งศาลากลางจังหวัด หรือท้องถิ่นชุมนุมชนที่มีราษฎรตั้งแต่หนึ่งหมื่นคนขึ้นไป ทั้งมีรายได้พอสรุปได้ว่า ควรแก่การที่จะปฏิบัติหน้าที่
3. เทศบาลนคร ได้แก่ ท้องถิ่นชุมนุมชนที่มีราษฎรตั้งแต่ห้าหมื่นคนขึ้นไป ทั้งมีรายได้พอควรแก่การที่จะปฏิบัติหน้าที่อื่นต้องทำตาม พรบ. นี้ และซึ่งมีประกาศกระทรวงมหาดไทย ยกฐานะเป็นเทศบาลนคร ประกาศกระทรวงมหาดไทยนั้น ให้ระบุชื่อ และเขตของเทศบาลไว้ด้วย

โครงสร้างของเทศบาล

โครงสร้างของเทศบาล ประกอบด้วย 2 ส่วนคือ ฝ่ายนิติบัญญัติ หรือสภาเทศบาล และฝ่ายบริหารหรือนายกเทศมนตรี

1. ฝ่ายนิติบัญญัติหรือสภาเทศบาล ประกอบด้วยสมาชิกสภาเทศบาลซึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น อยู่ในวาระได้คราวละ 4 ปี มีจำนวนตามประเภทของเทศบาล ดังต่อไปนี้
2. สภาเทศบาลตำบล ประกอบด้วยสมาชิกจำนวนสองคน
3. สภาเทศบาลเมือง ประกอบด้วยสมาชิกจำนวนสองแปดคน
4. สภาเทศบาลนคร ประกอบด้วยสมาชิกจำนวนยี่สิบสี่คน

สภาเทศบาลมีประธานสภาคนหนึ่ง และรองประธานสภาคนหนึ่ง ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งจากสมาชิกสภาเทศบาลตามมติของสภาเทศบาล ประธานสภาเทศบาลและรองประธานสภาเทศบาลดำรงตำแหน่งจนครบอายุของสภาเทศบาล

อำนาจหน้าที่ของสภาเทศบาล

สภาเทศบาล ทำหน้าที่ฝ่ายนิติบัญญัติ มีสมาชิกสภาเทศบาลมาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชน เช่นเดียวกับนายกเทศมนตรี สมาชิกทั้งหมดรวมกันเป็นสภาเทศบาลเพื่อทำหน้าที่ฝ่ายนิติบัญญัติ ดังนี้

1. เลือกประธานสภาและรองประธานสภาเสนอผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้ง หรือมีมติให้ประธานสภาเทศบาลหรือรองประธานสภาเทศบาลพ้นจากตำแหน่ง
2. เลือกสมาชิกสภาเทศบาลตั้งเป็นคณะกรรมการสามัญของสภาเทศบาลและเลือกตั้งบุคคลซึ่งมิได้เป็นสมาชิกตั้งเป็นคณะกรรมการวิสามัญของสภาเทศบาล
3. รับนโยบายของนายกเทศมนตรีก่อนนายกเทศมนตรีเข้ารับหน้าที่และรับทราบรายงานแสดงผลการปฏิบัติงานตามนโยบายที่นายกเทศมนตรีได้แถลงไว้ต่อสภาเทศบาลเป็นประจำทุกปี
4. อนุมัติร่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระยะยาวและแผนพัฒนาสามปีของเทศบาล
5. ให้ความเห็นชอบร่างเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีและร่างเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมของเทศบาล
6. ในที่ประชุมสภาเทศบาล สมาชิกสภาเทศบาลมีสิทธิเลือกตั้งกระทุ้งถามนายกเทศมนตรี หรือรองนายกเทศมนตรี เสนอญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไปโดยไม่มีการลงมติ
7. ในกรณีกิจการอื่น โดยอาจส่งผลกระทบต่อประชาชนได้เสียของเทศบาลหรือ

ประชาชนในท้องถิ่น สมาชิกสภาเทศบาลจำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกเท่าที่มีอยู่ หรือนายกเทศมนตรีสามารถเสนอต่อประธานสภาเทศบาล เพื่อให้มีการออกเสียงประชามติได้และประกาศให้ประชาชน

สรุป สภาเทศบาล ทำหน้าที่เป็นฝ่ายนิติบัญญัติ สมาชิกสภาเทศบาลมาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชน มีหน้าที่หลัก ในการพิจารณาเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีและเทศบัญญัติที่มีผลบังคับใช้ในชุมชน

อำนาจหน้าที่ของนายกเทศมนตรี

ฝ่ายบริหาร หรือนายกเทศมนตรี เทศบาลจะมีนายกเทศมนตรีคนหนึ่ง ซึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น อยู่ในวาระคราวละ 4 ปี นายกเทศมนตรี อาจแต่งตั้งรองนายกเทศมนตรี ซึ่งมีใช้สมาชิกสภาเทศบาลเป็นผู้ช่วยเหลือ ในการบริหารราชการของเทศบาลตามที่นายกเทศมนตรี มอบหมายได้ตามเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

1. เทศบาลตำบล ให้แต่งตั้งรองนายกเทศมนตรีได้ไม่เกินสองคน
2. เทศบาลเมือง ให้แต่งตั้งรองนายกเทศมนตรีได้ไม่เกินสามคน
3. เทศบาลนคร ให้แต่งตั้งรองนายกเทศมนตรีได้ไม่เกินสี่คน

นายกเทศมนตรีอาจแต่งตั้งที่ปรึกษานายกเทศมนตรี และเลขานุการ นายกเทศมนตรีซึ่งมิใช่สมาชิกสภาเทศบาลได้ โดยในกรณีเทศบาลตำบลให้แต่งตั้งได้จำนวนรวมกันไม่เกินสองคน ในกรณีเทศบาลเมืองให้แต่งตั้งได้จำนวนรวมกันไม่เกินสามคน และในกรณีเทศบาลนครให้แต่งตั้งได้จำนวนรวมกันไม่เกินห้าคน

นายกเทศมนตรีมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

1. กำหนดนโยบาย โดยไม่ขัดต่อกฎหมาย และรับผิดชอบในการบริหารราชการของเทศบาลให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ เทศบัญญัติ และนโยบาย
2. สั่ง อนุญาต และอนุมัติเกี่ยวกับราชการของเทศบาล
3. แต่งตั้งและถอดถอนรองนายกเทศมนตรี ที่ปรึกษานายกเทศมนตรี และเลขานุการนายกเทศมนตรี
4. วางระเบียบเพื่อให้งานของเทศบาลเป็นไปด้วยความเรียบร้อย
5. รักษาการให้เป็นไปตามเทศบัญญัติ
6. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้และกฎหมายอื่น

อำนาจหน้าที่ของเทศบาล

อำนาจหน้าที่ของเทศบาล ได้แก่ หน้าที่ที่เทศบาลต้องกระทำและกิจการที่ไม่บังคับให้ทำแต่สามารถจัดทำได้ตามกำลังของคน โดยพิจารณาจากความจำเป็นของประชาชนในพื้นที่ เทศบาลมีอำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนด ดังนี้

1. อำนาจหน้าที่ของเทศบาลจำต้องกระทำ

- 1.1 รักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน
- 1.2 ให้มีและบำรุงทางบกและทางน้ำ
- 1.3 รักษาความสะอาดของถนนหรือทางเดินและที่สาธารณะรวมทั้งการกำจัดมูล

ฝอยและสิ่งปฏิกูล

- 1.4 ป้องกันและระงับโรคติดต่อ
- 1.5 ให้มีเครื่องใช้ในการดับเพลิง
- 1.6 ให้ราษฎรได้รับการศึกษาอบรม
- 1.7 ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ
- 1.8 บำรุงศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น
- 1.9 ให้มีน้ำสะอาดหรือการประปา
- 1.10 ให้มีโรงฆ่าสัตว์
- 1.11 ให้มีและบำรุงสถานที่ทำการพิทักษ์รักษาคนเจ็บไข้
- 1.12 ให้มีและบำรุงทางระบายน้ำ
- 1.13 ให้มีและบำรุงส้วมสาธารณะ
- 1.14 ให้มีและบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น
- 1.15 ให้มีการดำเนินกิจการโรงรับจำนำหรือสถานสินเชื่อท้องถิ่น
- 1.16 หน้าที่อื่นตามที่กฎหมายบัญญัติให้เป็นหน้าที่ของเทศบาล

2. กิจการที่อาจจัดทำในเขตเทศบาล

- 2.1 ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือและท่าข้าม
- 2.2 ให้มีสุสานและฌาปนสถาน
- 2.3 บำรุงและส่งเสริมการทำมาหากินของราษฎร
- 2.4 ให้มีและบำรุงการสงเคราะห์มารดาและเด็ก
- 2.5 ให้มีและบำรุงโรงพยาบาล
- 2.6 ให้มีการสาธารณสุข
- 2.7 จัดทำกิจการซึ่งจำเป็นเพื่อการสาธารณสุข

- 2.8 จัดตั้งและบำรุงโรงเรียนอาชีวศึกษา
- 2.9 ให้มีและบำรุงสถานที่สำหรับการกีฬาและพลศึกษา
- 2.10 มีและบำรุงสวนสาธารณะ สวนสัตว์ และสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ
- 2.11 ปรับปรุงแหล่งเสื่อมโทรม และรักษาความสะอาดเรียบร้อยของท้องถิ่น
- 2.12 เทศพาณิชย์

นอกจากนี้ เทศบาลยังมีอำนาจหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะ เพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น ตามพระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พุทธศักราช 2542 ดังนี้

1. การจัดแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง
2. การจัดให้มีและบำรุงรักษาทางบก ทางน้ำ และทางระบายน้ำ
3. การจัดให้มีและควบคุมตลาด ท่าเทียบเรือ ท่าข้าม และที่จอดรถ
4. การสาธารณสุข และการก่อสร้างอื่น ๆ
5. การสาธารณสุข
6. การส่งเสริม การฝึก และประกอบอาชีพ
7. การพาณิชย์ และการส่งเสริมการลงทุน
8. การส่งเสริมการท่องเที่ยว
9. การจัดการศึกษา
10. การตั้งกมสงเคราะห์ และการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชราและ

ผู้ด้อยโอกาส

11. การบำรุงรักษาศิลปะจารึกประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมอันดี
- ท้องถิ่น
12. การปรับปรุงแหล่งชุมชนแออัดและการจัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย
13. การจัดให้มีและบำรุงรักษาสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ
14. การส่งเสริมการกีฬา
15. การส่งเสริมประชาธิปไตย ความเสมอภาค และสิทธิเสรีภาพของประชาชน
16. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของราษฎร ในการพัฒนาท้องถิ่น
17. การรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง
18. การกำจัดมูลฝอย สิ่งปฏิกูล และน้ำเสีย
19. การสาธารณสุข การอนามัยครอบครัวและการรักษาพยาบาล
20. การจัดให้มีและควบคุมสุสานและฌาปนสถาน

21. การควบคุมการเลี้ยงสัตว์
22. การจัดให้มีและควบคุมการฆ่าสัตว์
23. การรักษาความปลอดภัย ความเป็นระเบียบเรียบร้อยและการอนามัย
โรงพยาบาลและสาธารณสุขสถานอื่น ๆ
24. การจัดการ การบำรุงรักษาและการใช้ประโยชน์จากป่าไม้ ที่ดิน
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
25. การผังเมือง
26. การขนส่งและการวิศวกรรมจราจร
27. การดูแลรักษาที่สาธารณะ
28. การควบคุมอาคาร
29. การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
30. การรักษาความสงบเรียบร้อย การส่งเสริมและสนับสนุนการป้องกันและรักษา
ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
31. กิจการอื่นใดที่เป็นผลประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตามที่คณะกรรมการ
ประกาศกำหนด

แนวคิดเกี่ยวกับการให้บริการสาธารณะ

การบริการสาธารณะ เป็นหน้าที่สำคัญในการบริหารภาครัฐที่จะต้องกระทำ โดยเฉพาะ
ในลักษณะงานที่ต้องมีการติดต่อสัมพันธ์กับประชาชนผู้รับบริการโดยตรง หน่วยงานผู้ให้บริการมี
หน้าที่ในการส่งต่อบริการ (Service) ให้แก่ประชาชนผู้มารับบริการซึ่งความพึงพอใจของประชาชน
ที่มีต่อการให้บริการนั้น จะเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จในการให้บริการสาธารณะ

ความหมายของการให้บริการสาธารณะ

การบริการสาธารณะได้กิจกรรมที่ฝ่ายปกครองจัดทำและเป็นหน้าที่การให้บริการ
ประชาชนเป็นหน้าที่หลักของส่วนราชการ โดยตรง เพื่อการบริการประชาชนที่มาติดต่อรวมถึง
การจัดสภาพแวดล้อมในการทำงานบริการประชาชนและลดขั้นตอนให้บริการ การให้ความหมาย
หรือนิยามของการให้บริการสาธารณะ ได้มีนักวิชาการให้ความคาดหมายไว้หลายท่าน ดังนี้

มณีวรรณ ดันไทย (2533 : 27) ได้ให้ความหมายของการให้บริการสาธารณะว่า นอกจาก
จะหมายถึงการให้บริการของรัฐดังกล่าวแล้ว ยังหมายถึงการที่องค์การราชการได้กระจายสินค้า
สาธารณะหรือสินค้าเศรษฐกิจของรัฐมาที่ไมคิดราคาจากประชาชนออกไปให้คนในสังคมเพื่อ
ความเป็นอยู่ที่ดี

เทพศักดิ์ บุญยรัตพันธุ์ (2537 : 13) ได้ให้ความหมายของการให้บริการสาธารณะว่า การที่บุคคล กลุ่มบุคคล หรือหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการสาธารณะ ซึ่งอาจจะเป็นของรัฐหรือเอกชนมีหน้าที่ในการส่งต่อการให้บริการสาธารณะแก่ประชาชน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อสนองต่อความต้องการของประชาชน โดยส่วนรวม มีองค์ประกอบที่สำคัญ 6 ส่วน คือ

1. สถานที่และบุคคลที่ให้บริการ
2. ปัจจัยที่นำเข้าหรือทรัพยากร
3. กระบวนการและกิจกรรม
4. ผลผลิตหรือตัวบริการ
5. ช่องทางการให้บริการ
6. ผลกระทบที่มีต่อผู้รับบริการ

นันทวัฒน์ บรมานันท์ (2547 : 33) ได้ให้ความหมายว่า กิจกรรมที่ดีว่าเป็นบริการสาธารณะ คือ จะต้องเป็นกิจการที่ดำเนินการจัดทำ โดยฝ่ายปกครองทั้งหลาย อันได้แก่ บรรดานิติบุคคล คือ รัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรมหาชนหรือรัฐวิสาหกิจมหาชนทั้งหลาย หรืออาจเป็นกิจการที่ดำเนินการโดยเอกชน โดยเอกชน แต่จะต้องเป็นกิจการที่ฝ่ายปกครองมอบให้เอกชนเป็นผู้ดำเนินการจัดทำแทน และฝ่ายปกครองยังมีความสัมพันธ์กับกิจการนั้นอยู่ คือยังคงต้องเป็นผู้ควบคุมการดำเนินการของเอกชนให้อยู่ในสภาพเดียวกับฝ่ายปกครองเป็นผู้จัดทำ

บุษริ อนุมานราชชน (2547 : 6) ได้ให้ความหมายของการให้บริการสาธารณะ หมายถึง กิจกรรมการกระทำของรัฐบาลหรือแนวทางการเลือกตัดสินใจแนวทางการกระทำของรัฐบาล เพื่อบรรลุเป้าหมาย วัตถุประสงค์ที่กำหนด

สรุปความหมายการบริการสาธารณะ คือ แนวคิดเบื้องต้นเกี่ยวกับนโยบายสาธารณะคือ เป็นการดำเนินการกิจกรรมของภาครัฐบาล การตัดสินใจดำเนินการของรัฐบาล การจัดสรรทรัพยากรทั้งหมดให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชน การที่รัฐใช้อำนาจตัดสินใจเลือก หรือแสดงนัยที่จะกระทำหรือไม่กระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดซึ่งปรากฏออกมาในรูปของแนวทาง หรือเงื่อนไขที่นำไปสู่การมีปฏิสัมพันธ์ภายในและภายนอกองค์กรของรัฐ เพื่อบรรลุเป้าหมายที่พึงประสงค์ในการอยู่ร่วมกันเป็นรัฐ

ลักษณะสำคัญของการบริการสาธารณะ

การให้บริการสาธารณะแก่ประชาชน ส่วนราชการจะต้องดำเนินการให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับประชาชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะเป็นหน่วยงานหลักที่มีหน้าที่ที่จะต้องให้บริการประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ ประชาชนผู้รับบริการ จะ

เกิดความพึงพอใจหรือไม่ก็ขึ้นอยู่กับการให้บริการที่รวดเร็ว ถูกต้องและเป็นธรรม ลักษณะสำคัญของการบริการสาธารณะ มีนักวิชาการหลายท่านให้อธิบายไว้ ดังนี้

ชวงศ์ ฉายะบุตร (2536 : 8 – 10) ได้กล่าวว่า การให้บริการสาธารณะแก่ประชาชน ถือเป็นภารกิจที่สำคัญของรัฐบาลและข้าราชการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศไทย ซึ่งได้มีการพัฒนาทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ ตามแนวคิดเสรีนิยม ภารกิจของรัฐแต่เดิม มุ่งเน้นในเรื่องการรักษาความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงของประเทศเป็นสำคัญ จึงต้องหันมาเน้นที่การให้บริการสาธารณะแก่ประชาชนควบคู่กันไปด้วย นอกจากนี้ศักยภาพในการให้บริการสาธารณะยังมีผลโดยตรงต่อการพัฒนาประเทศ ซึ่งหากระบบราชการที่รัฐควบคุมดูแลอยู่ไม่สามารถจัดการให้บริการที่สอดคล้อง กับความต้องการของเอกชนแล้วระบบราชการก็จะกลายเป็นอุปสรรคในการพัฒนาความเจริญเติบโตของประเทศไปในที่สุด

พิศาล มูลศาสตรสาทร (2539 : 15) อธิบายว่า หลักและปัจจัยในการให้บริการประชาชนจะเป็นส่วนประกอบในการปฏิบัติงานของข้าราชการบังเกิดผลแก่ส่วนรวมอย่างจริงจัง ตัวข้าราชการเองเปรียบเสมือนเทียนไขที่ต้องเผาไหม้ตัวเองเพื่อความสุข เพื่อแสงสว่างที่จะมีแก่ผู้อื่น จะเหนื่อยยากประการใดก็สามารถทนได้ ทั้งนี้เพื่อให้ประชาชนซึ่งรับบริการได้รับความสะดวกรวดเร็ว ตรงกับความต้องการ และ ได้รับความสบายใจเยี่ยมยัม เมื่อเขาก้าวออกจากสถานที่ราชการ นี่ก็คือสุดยอดของการให้บริการแก่ประชาชน

บุญเชื้อ บัวสรวง (2542 : 16) กล่าวว่า ประเทศไทยพยายามก้าวไปสู่ความเป็นประเทศอุตสาหกรรมใหม่ ซึ่งจะต้องปรับปรุงทั้งระบบและ โครงสร้างต่าง ๆ หลายประการนอกจากปรับปรุงในโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจแล้ว สิ่งหนึ่งที่ได้ว่าสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากัน คือ การบริการประชาชนในระบบราชการจะเป็นกลไกของรัฐที่จะแปรนโยบายของรัฐไปสู่ภาคปฏิบัติ ซึ่งประชาชนเป็นผู้ได้รับผลการปฏิบัตินั้น การที่ผู้รื้อรับผลจะเกิดความพึงพอใจหรือไม่ก็ขึ้นอยู่กับ การให้บริการที่รวดเร็ว ถูกต้อง และเป็นธรรม

นันทวัฒน์ บรมานันท์ (2547 : 40) กล่าวว่า ลักษณะสำคัญของการเป็นบริการสาธารณะ 3 ประการ คือ

1. บริการสาธารณะเป็นกิจการที่อยู่ในความอำนาจการหรืออยู่ในความควบคุมของฝ่ายปกครอง บริการสาธารณะนั้น ไม่ว่าจะประเภทใด จะต้องอยู่ในความรับผิดชอบของฝ่ายปกครองในฐานะที่เป็นผู้อำนาจการจัดทำเองหรือในฐานะที่เป็นผู้ควบคุมดูแลให้ผู้อื่นจัดทำเสมอ บริการสาธารณะที่ฝ่ายปกครองจัดทำเอง เช่น การให้สัมปทานกิจการ สาธารณูปโภคแก่เอกชนรับไปจัดทำ เป็นต้น

2. บริการสาธารณะต้องมีวัตถุประสงค์ในการสนองความต้องการส่วนรวมของประชาชน ซึ่งอาจแบ่งได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ

2.1 ความต้องการที่จะได้รับความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

2.2 ความต้องการที่จะได้รับความสะดวกสบายในการดำรงชีวิต

ฉะนั้น การบริการสาธารณะจึงต้องจัดขึ้นเพื่อสนองความต้องการดังกล่าวนี้ เพราะเป็นกิจการที่เกี่ยวข้องกับประชาชนโดยตรง

2.3 การจัดระเบียบและวิธีการจัดทำบริการสาธารณะย่อมจะต้องมีการแก้ไข

เปลี่ยนแปลงได้เสมอ โดยบทกฎหมายผู้ใดจะถือว่าทำให้เสียหายหรือเสียหายอย่างไรไม่ได้ เพราะต้องการจัดทำบริการสาธารณะจำเป็นต้องปรับปรุงแก้ไขอยู่เสมอ เพื่อให้เหมาะสมกับสถานการณ์และความจำเป็นในทางปกครองที่จะรักษาประโยชน์สาธารณะ เช่น รัฐบาลอาจจะมิชอบบายสนับสนุนให้มีการค้นคว้าด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและการพลังงานขึ้น เป็นต้น

3. บริการสาธารณะจะต้องดำเนินการอยู่เป็นนิจ และโดยสม่ำเสมอ โดยไม่มี

การหยุดชะงัก เพราะการบริการสาธารณะเป็นกิจการที่จำเป็นอย่างยิ่งแก่ประชาชน หากหยุดชะงักด้วยประการใด ๆ ประชาชนย่อมได้รับความเดือดร้อนและความเสียหายแก่ประชาชน ด้วยเหตุนี้ บริการสาธารณะที่จะทำเป็นราชการจึงถือหลักสำคัญว่าจะต้องทำให้ติดต่อกัน โดยสม่ำเสมอเป็นนิจ เพราะความต้องการของประชาชนย่อมมีอยู่ตลอดเวลา หากมีผู้ใดทำให้บริการสาธารณะ ต้องหยุดชะงักลง ฝ่ายปกครองก็มีอำนาจที่จะปราบปรามได้ สำหรับข้าราชการเพื่อป้องกันมิข้าราชการและพนักงานของรัฐนุ้ดหยดงานอย่างเดียวกับลูกจ้างของเอกชน โดยถือว่าการกระทำนั้นเป็นความผิดอาญา

หลักเกณฑ์สำคัญในการจัดทำบริการสาธารณะ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (2542 : ออนไลน์) บริการสาธารณะไม่ว่าจะเป็นประเภทใดหรือที่จัดทำโดยผู้ใดย่อมต้องอยู่ภายใต้หลักเกณฑ์ที่สำคัญ 3 ประการ คือ หลักว่าด้วยความเสมอภาค หลักว่าด้วยความต่อเนื่อง และหลักว่าด้วยการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง หลักว่าด้วยความเสมอภาค (Principle Egalite) หลักนี้เป็นหลักเกณฑ์ที่สำคัญประการแรกในการจัดทำบริการสาธารณะ ทั้งนี้ เนื่องจากการเข้ามาจัดทำบริการสาธารณะนั้น เทศบาลตำบลหนองบัววงมิได้มีจุดมุ่งหมายที่จะจัดทำบริการสาธารณะขึ้นเพื่อประโยชน์ของผู้หนึ่งผู้ใดโดยเฉพาะ แต่เป็นการจัดทำขึ้นเพื่อประโยชน์ของประชาชนทุกคน คือประชาชนทุกคน ย่อม มีสิทธิได้รับการปฏิบัติหรือได้รับผลประโยชน์จากบริการสาธารณะอย่างเสมอภาคกัน ดังนั้น กิจการใดที่ทางเทศบาลตำบลหนองบัววงจัด ทำขึ้นเพื่อบุคคลใดโดยเฉพาะจึงไม่มีลักษณะเป็นบริการสาธารณะ ที่เกี่ยวกับความเสมอภาคที่มีต่อบริการสาธารณะนั้นสามารถแบ่งได้ 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ หลักว่าด้วยความ

ต่อเนื่อง เนื่องจากบริการสาธารณะเป็นกิจการที่มีความจำเป็นสำหรับประชาชน ดังนั้น หากบริการสาธารณะหยุดชะงักไม่ว่าด้วยเหตุใดก็ตาม ประชาชนผู้ใช้บริการสาธารณะย่อมได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายได้ ด้วยเหตุนี้ บริการสาธารณะจึงต้องมีความต่อเนื่องในการจัดทำหลักการที่สำคัญของหลักว่าด้วยความต่อเนื่องของบริการสาธารณะคือ นิติบุคคลผู้มีหน้าที่จัดทำบริการสาธารณะจะต้องดำเนินการจัดทำบริการสาธารณะอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องตลอดเวลา หากมีกรณีที่เกิดการหยุดชะงักจะต้องมีการรับผิดชอบ และในกรณีที่เกิดการหยุดชะงักขององค์กรปกครองท้องถิ่น หรือองค์กรมหาชนอิสระ องค์กรที่ทำหน้าที่กำกับดูแลจะต้องเข้าดำเนินการแทนเพื่อเป็นหลักประกันการต่อเนื่องของบริการสาธารณะ ความต่อเนื่องดังกล่าวมานี้ไม่มีมาตรฐานที่แน่นอนตายตัวว่าจะต้องมีลักษณะอย่างไร สำหรับบริการสาธารณะบางประเภทซึ่งจะต้องจัดทำอย่างถาวร เช่น การรักษาความสงบเรียบร้อยภายในและภายนอกประเทศ การรักษาพยาบาล การควบคุมการคมนาคมทางอากาศ ความต่อเนื่องจะหมายถึงการจัดทำบริการสาธารณะประเภทนั้น ๆ ตลอดเวลาวันละ 24 ชั่วโมง สัปดาห์ละ 7 วัน ในขณะที่บริการสาธารณะบางประเภทซึ่งไม่จำเป็นต้องจัดทำอย่างถาวรแต่จะต้องจัดทำอย่างสม่ำเสมอ ก็อาจจัดทำโดยมีหลักเกณฑ์และเงื่อนไขบางประการ เช่น พิพิธภัณฑสถานกำหนดเวลาเปิด - ปิด กำหนดวันหยุดได้ การศึกษาสามารถกำหนดวันเวลาในการให้การศึกษา รวมทั้งการหยุดพักร้อนประจำปีได้อีกด้วย นอกจากนี้ ความต่อเนื่องยังขึ้นอยู่กับยุคสมัยและสภาพสังคมอีกด้วย หลักว่าด้วยความเสมอภาค หลักนี้เป็นหลักเกณฑ์ที่สำคัญประการแรกในการจัดทำบริการสาธารณะ ทั้งนี้ เนื่องจากการที่ฝ่ายปกครองเข้ามาจัดทำบริการสาธารณะนั้น ฝ่ายปกครองมิได้มีจุดมุ่งหมายที่จะจัดทำบริการสาธารณะขึ้นเพื่อประโยชน์ของผู้หนึ่งผู้ใดโดยเฉพาะ แต่เป็นการจัดทำขึ้นเพื่อประโยชน์ของประชาชนทุกคน คือประชาชนทุกคน ย่อม มีสิทธิได้รับการปฏิบัติหรือ ได้รับผลประโยชน์จากบริการสาธารณะอย่างเสมอภาคกัน

จากแนวคิดดังกล่าวข้างต้น จะเห็นว่าบริการสาธารณะเป็นภารกิจหลักของภาครัฐที่จะบริหารราชการแผ่นดิน ไม่ว่าจะเป็นการบริหารราชการส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น ที่จะต้องให้บริการประชาชนทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน โปร่งใส เป็นธรรม สะดวก รวดเร็ว ถูกต้อง ลดขั้นตอนการปฏิบัติงานและเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อให้ประชาชนผู้รับบริการมีความพึงพอใจต่อการให้บริการนั้น ๆ

บริบทของเทศบาลตำบลหนองบัววง อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดนครราชสีมา

สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานสำคัญของเทศบาลตำบลหนองบัววง ได้แก่ (เทศบาลตำบลหนองบัววง. 2553 : 11-23)

1. สภาพทั่วไป

เทศบาลตำบลหนองบัววง สภาพทั่วไปเดิมเป็นสุขาภิบาลหนองบัววง กิ่งอำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดนครราชสีมา ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย จัดตั้งเป็นสุขาภิบาลหนองบัววง เมื่อวันที่ 30 สิงหาคม 2526 ประกาศราชกิจจานุเบกษา เล่ม 100 ตอน 167 หน้า 3853 ลงวันที่ 18 ตุลาคม 2526 ต่อมาได้เปลี่ยนแปลงฐานะจากสุขาภิบาลเป็นเทศบาลตำบลหนองบัววง อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดนครราชสีมา เมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม 2542 ตามพระราชบัญญัติเปลี่ยนแปลงฐานะสุขาภิบาลเป็นเทศบาลตำบล พ.ศ. 2542 ประกาศราชกิจจานุเบกษา เล่ม 116 ตอน 9 วันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2542 พร้อมสุขาภิบาลทั่วประเทศ จำนวน 981 แห่ง เปลี่ยนแปลงฐานะเป็นเทศบาลตำบลทั้งหมด

ลักษณะที่ตั้งและขนาดเทศบาลตำบลหนองบัววง อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดนครราชสีมา ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของจังหวัดนครราชสีมา ห่างจากอำเภอลำทะเมนชัย ประมาณ 1 กิโลเมตร และห่างจากศาลากลางจังหวัดนครราชสีมา 120 กิโลเมตร โดยถนนทางหลวงนครราชสีมา - ขอนแก่น ตามเส้นทางจังหวัดนครราชสีมา อำเภอพิมาย อำเภอลำทะเมนชัย และถนนสายลำทะเมนชัย - ทางพาด หมายเลข 2226 ใช้ระยะเวลาเดินทางโดยรถประจำทางเทศบาลฯ ไปจังหวัด 2.30 ชั่วโมง รถส่วนตัว 1.30 ชั่วโมง โดยมีอาณาเขตพื้นที่อยู่ติดกับท้องถิ่นใกล้เคียงดังต่อไปนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับ ตำบลขุขันธ์ อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดนครราชสีมา

ทิศใต้ ติดต่อกับ ตำบลขุขันธ์ อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดนครราชสีมา

ทิศตะวันออก ติดต่อกับ ตำบลไพล อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดนครราชสีมา

ทิศตะวันตก ติดต่อกับ ตำบลขุขันธ์ อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดนครราชสีมา

2. เขตการปกครองและลักษณะประชากร

พื้นที่เทศบาลตำบลหนองบัววง มีพื้นที่ทั้งหมด 8.25 ตารางกิโลเมตรหรือ 5,156.25 ไร่ มีหมู่บ้านในเขตรับผิดชอบจำนวน 8 หมู่บ้าน ของตำบลขุขันธ์ และตำบลไพล ตามรายละเอียด ดังนี้

ตาราง 1 จำนวนประชากรของเทศบาลตำบลหนองบัววง แยกชายหมู่บ้าน

หมู่ที่	บ้าน	ตำบล	จำนวนหลังคาเรือน	ชาย	หญิง	รวม
1	หนองบัววง	บุง	206	253	243	496
2	หนองคู	บุง	121	274	286	560
3	หนองโป่ง	บุง	147	287	260	547
8	หนองบัวใหญ่	บุง	229	331	353	684
9	ตลาดหนองบัววง	บุง	352	432	406	838
1	ทะเมนชัย	ไพล	99	235	233	468
6	ใหม่ทะเมนชัย	ไพล	123	275	271	546
10	กุดน้ำใส	ไพล	81	186	188	374
รวม		2 ตำบล	1,358	2,273	2,240	4,513

ที่มา : งานทะเบียนและบัตร ณ เดือน มีนาคม 2553

3. ด้านเศรษฐกิจ

ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหนองบัววง ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม เลี้ยงสัตว์และค้าขาย ประเภทของพืชที่ปลูก ได้แก่ ข้าวหอมมะลิ มันสำปะหลัง ไม้ยูคาลิปตัส เป็นต้น แนวโน้มของการประกอบอาชีพในอนาคตจะประกอบอาชีพในโรงงานอุตสาหกรรมเป็นส่วนใหญ่

4. ด้านสังคม ศาสนาและวัฒนธรรม

ประชากรนับถือศาสนาพุทธ 100 % มีวัด 4 แห่ง ได้แก่ วัดบ้านหนองโป่ง หมู่ที่ 3 ตำบลบุง วัดเก่านองบัววง หมู่ที่ 2 ตำบลบุง วัดสมังการาม หมู่ที่ 3 ตำบลบุง และวัดศิริชัย หมู่ที่ 1 ตำบลไพล โดยมีงานประเพณีท้องถิ่นที่สำคัญ มีดังนี้

1. งานทำบุญตักบาตรวันปีใหม่ วันที่ 1 มกราคมของทุกปี โดยร่วมกับอำเภอลำทะเมนชัย เพื่อให้ประชาชนได้ร่วมกันทำบุญตักบาตร
2. งานประเพณีบุญกุ่มข้าวใหญ่ เทศบาลตำบลหนองบัววงร่วมกับอำเภอลำทะเมนชัย ร่วมกันจัด เพื่อให้ประชาชนนำข้าวมาร่วมกันและจัดกิจกรรมการประกวดการละเล่นต่าง ๆ และงานออกร้านของกลุ่มแม่บ้าน

3. งานประเพณีสงกรานต์ งานบวงสรวงศาลหลักเมือง วันที่ 13- 15 เมษายนของทุกปี โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรม การประกวดนางสงกรานต์ การละเล่นพื้นบ้าน การรดน้ำดำหัวผู้สูงอายุและมอบของขวัญให้กับผู้สูงอายุ

4. งานวันเทศบาล วันที่ 24 เมษายนของทุกปี โดยจัดให้มีการทำบุญตักบาตรร่วมกัน ปลุกต้นไม้ และทำความสะอาดบริเวณสถานที่สาธารณะ ในเขตเทศบาล

5. งานวันวิสาขบูชา วันขึ้น 15 ค่ำเดือน 6 ของทุกปี เพื่อให้ประชาชนร่วมกิจกรรมกับเทศบาล

6. งานวันเข้าพรรษา แรม 1 ค่ำเดือน 8 ของทุกปี เพื่อให้ประชาชนร่วมกิจกรรมและถวายเทียนพรรษาทุกวัดในเขตเทศบาลร่วมกับเทศบาลตำบลหนองบัววง

7. งานทอดกฐินสามัคคี หลังจากออกพรรษาแล้วประมาณ 3 สัปดาห์ เพื่อให้ประชาชนร่วมจัดงานทอดกฐินสามัคคีร่วมกับเทศบาล

8. งานประเพณีลอยกระทง วันขึ้น 15 ค่ำเดือน 12 ของทุกปี เพื่อให้ประชาชนร่วมกิจกรรมประเพณีกับเทศบาล

5. การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

5.1 รถยนต์ดับเพลิง จำนวน 1 คัน ซื้อเมื่อ พ.ศ. 2535 ราคา 2,614,147 บาท

5.2 รถบรรทุกน้ำ จำนวน 1 คัน ได้รับการโอนให้จากที่ว่าการอำเภอลำทะเมนชัย เมื่อปี พ.ศ. 2548

5.3 อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน จำนวน 74 คน

5.4 การฝึกซ้อมบรรเทาสาธารณภัย จำนวน 1 ครั้ง/ปี

6. การศึกษา

ประกอบด้วยสถานศึกษา จำนวน 3 แห่ง คือ โรงเรียนชุมชนลำทะเมนชัยศึกษา โรงเรียนบ้านลำทะเมนชัย โรงเรียนหนองโป่งราษฎร์บำรุง และศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 1 แห่ง คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียนของเทศบาลตำบลหนองบัววง

7. ด้านสาธารณสุข

ประกอบด้วย โรงพยาบาลในเขตพื้นที่ จำนวน 1 แห่ง ศูนย์บริการสาธารณสุข จำนวน 1 แห่ง และคลินิกเอกชน จำนวน 2 แห่ง

8. การกำจัดขยะ

มีปริมาณขยะและสิ่งปฏิกูลที่จัดเก็บ จำนวน 1,800 ตัน/ปี และมีรถยนต์ที่ใช้จัดเก็บขยะ จำนวน 2 คัน

9. ด้านการเมือง การบริหาร โครงสร้างอำนาจหน้าที่ในการบริหารงานเทศบาล

เทศบาลตำบลหนองบัววง เป็นรูปแบบการปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการกระจายอำนาจ การปกครองส่วนกลางไปยังหน่วยปกครองส่วนท้องถิ่น โดยการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองตนเองด้วยการเลือกตั้งตัวแทนของตนเอง เพื่อเป็นสมาชิกสภาเทศบาลและอยู่ในตำแหน่งคราวละ 4 ปี สมาชิกเทศบาลที่ได้รับการเลือกตั้งจะต้องจัดรูปแบบการบริหารงานเทศบาลโดยสภาเทศบาลให้ความเห็นชอบ ทำหน้าที่ฝ่ายบริหารของเทศบาลภายใต้อำนาจหน้าที่ที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 และที่แก้ไขเพิ่มเติมจนถึงฉบับที่ 13 พ.ศ. 2552 และพระราชบัญญัติกำหนดแผนขึ้นตอนกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542

10. โครงสร้างส่วนบริหารงานเทศบาลตำบลหนองบัววง

เทศบาลตำบลหนองบัววง มีสมาชิกเทศบาล 12 คน แบ่งส่วนบริหารออกเป็น 2 ฝ่าย คือ ฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหาร ฝ่ายนิติบัญญัติ ได้แก่ สภาเทศบาล 12 คน ประกอบด้วย ประธานสภา 1 คน รองประธานสภา 1 คน และสมาชิกสภาเทศบาล 10 คน ฝ่ายบริหาร ได้แก่ คณะผู้บริหารเทศบาล 5 คน ประกอบด้วย นายกเทศมนตรี 1 คน รองนายกเทศมนตรี 2 คน ที่ปรึกษานายกเทศมนตรี 1 คน เลขานุการนายกเทศมนตรี 1 คน

11. โครงสร้างการแบ่งส่วนราชการ

ฝ่ายพนักงานประจำ มีปลัดเทศบาลเป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุดของพนักงานประจำรวมตลอดถึงลูกจ้าง แบ่งส่วนราชการการบริหารออกเป็น 8 ส่วน ดังนี้ สำนักปลัดเทศบาล กองคลัง กองการศึกษา กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม กองช่าง และกองประปา มีพนักงานเทศบาลสามัญจำนวน 21 คน ลูกจ้างประจำ 6 คน พนักงานจ้างตามภารกิจ 13 คน และพนักงานจ้างทั่วไป 37 คน ซึ่งมีหน้าที่ดังนี้

11.1 สำนักปลัดเทศบาล มีหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับราชการทั่วไปของเทศบาล และราชการที่มีได้กำหนดให้เป็นหน้าที่ของกอง หรือส่วนราชการใดในเทศบาลโดยเฉพาะ รวมทั้งกำกับและเร่งรัดการปฏิบัติราชการของส่วนราชการในเทศบาลให้เป็นไปตามนโยบาย แนวทางและแผนการปฏิบัติราชการของเทศบาล โดยรับผิดชอบการปฏิบัติงาน ดังนี้

11.1.1 งานการเจ้าหน้าที่ มีหน้าที่เกี่ยวกับงานบริหารงานบุคคลของพนักงานเทศบาลและลูกจ้าง งานบรรจุแต่งตั้ง โอน ย้าย และเลื่อนระดับ งานสอบแข่งขัน สอบคัดเลือกและการคัดเลือก งานทะเบียนประวัติและบัตรประวัติคณะเทศมนตรี สมาชิกสภาเทศบาล พนักงานและลูกจ้าง งานปรับประสิทธิภาพ ในการบริหารงานบุคคล งานประเมินผลการปฏิบัติงาน ประจำปี งานขออนุมัติปรับปรุงตำแหน่งและอัตราค่าจ้าง งานพัฒนาบุคลากร งานพิจารณาเลื่อน

เงินเดือนพนักงานและลูกจ้าง การให้บำเหน็จความชอบเป็นกรณีพิเศษ งานสวัสดิการพนักงานและลูกจ้าง งานการลาพักก่อนประจำปีและการลาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องหรือรับมอบหมาย

11.1.2 งานธุรการ มีหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับงานสารบรรณ งานดูแลรักษา จัดเตรียมและให้บริการเรื่องสถานที่วัสดุอุปกรณ์ การติดต่อและอำนวยความสะดวกในด้านต่าง ๆ งานเลขานุการและงานประชุมสภาเทศบาล คณะผู้บริหารและพนักงานเทศบาล งานสาธารณกุศลของเทศบาลและหน่วยงานต่าง ๆ ที่ขอความร่วมมือ งานการตรวจสอบแสดงรายการเกี่ยวกับเอกสารสำคัญของทางราชการงานขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์หรือเหรียญจักรพรรดิมาลาและผู้ทำคุณประโยชน์ งานเกี่ยวกับการเลือกตั้ง งานจัดทำคำสั่งและประกาศของเทศบาล งานรับเรื่องราวร้องทุกข์และร้องเรียน งานแจ้งมติ ก.ท. ก.ท.จ. ให้ท้องถิ่นหรือฝ่ายต่าง ๆ ทราบ และงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องหรือได้รับมอบหมาย

11.1.3 งานนโยบายและแผน มีหน้าที่เกี่ยวกับรวบรวมวิเคราะห์ และให้บริการข้อมูลสถิติที่จำเป็นต่อนำมาใช้ในการวางแผน และการประเมินผลตามแผนตามทุกระดับ จัดเตรียมเอกสารที่ใช้ประกอบการพิจารณาวางแผนของเทศบาล และหน่วยงานองค์กรที่เกี่ยวข้อง งานวิเคราะห์และพยากรณ์การเจริญเติบโตของประชากรในเขตเมืองและความพอเพียงของบริการสาธารณูปโภคหลัก งานวิเคราะห์และคาดคะเนรายได้ - รายจ่าย ของเทศบาลในอนาคต งานจัดทำเรียงเรียงแผนพัฒนา การกำหนดเค้าโครงของแผนพัฒนาระยะปานกลางและแผนประจำปี งานวิเคราะห์ความเหมาะสมของโครงการเพื่อสนองหน่วยงานหรือองค์กรที่เกี่ยวข้อง งานประสานงานกับหน่วยงานในเทศบาลและหน่วยงานอื่นที่เสนอบริการสาธารณูปการในเขตเทศบาล และหน่วยงานใกล้เคียงเกี่ยวกับการวางแผนพัฒนา การปฏิบัติตามแผนและการประเมินผลงานตามแผน งานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือตามที่ได้รับมอบหมาย

11.1.4 งานนิติกร มีหน้าที่เกี่ยวกับการพิจารณา วินิจฉัยปัญหากฎหมายร่าง และพิจารณาตรวจร่างเทศบัญญัติกฎระเบียบและข้อบังคับที่เกี่ยวข้องจัดทำนิติกรรมข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพื่อดำเนินการทางคดีการสอบสวนตรวจพิจารณาดำเนินการเกี่ยวกับวินัยพนักงานเทศบาลและการร้องทุกข์หรืออุทธรณ์ และงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องหรือได้รับมอบหมาย

11.1.5 งานสวัสดิการและสังคม มีหน้าที่รับผิดชอบดูแลเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสังคมและสงเคราะห์ประชาชน เด็ก เยาวชน คนชรา คนพิการทุพพลภาพ การจัดตั้งคณะกรรมการชุมชน การฝึกอบรมเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน การพัฒนาปรับปรุงชุมชนในเขตเทศบาลให้มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย มีความอยู่ดีกินดี ตามความจำเป็นพื้นฐานของประชาชน และฝึกอบรมอาชีพหลักสูตรระยะสั้น แบบต่อเนื่อง ตลอดปี รับทราบปัญหาความต้องการของชุมชนและประสานงานในการจัดทำโครงการของชุมชนในเขตเทศบาล

11.1.6 งานทะเบียนราษฎรและบัตร มีหน้าที่เกี่ยวกับงานตามพระราชบัญญัติทะเบียนราษฎรและบัตรประจำตัวประชาชน งานจัดเตรียมการเลือกตั้งและดำเนินการเลือกตั้ง และงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องหรือได้รับมอบหมาย

11.1.7 งานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย มีหน้าที่เกี่ยวกับงานรักษาความปลอดภัยของสถานที่ราชการ งานป้องกันและระงับอัคคีภัยและอำนวยความสะดวกในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยและระงับสาธารณภัยต่าง ๆ และงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง หรือได้รับมอบหมาย

11.1.8 งานประชาสัมพันธ์ มีหน้าที่เกี่ยวกับเผยแพร่ข่าวสารของเทศบาล เผยแพร่สนับสนุนผลงานนโยบายของเทศบาล จังหวัดและรัฐบาล เผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมของชาติ และท้องถิ่น งานศึกษา วิเคราะห์ วิจัยวางแผนด้านประชาสัมพันธ์ โดยรวบรวมข้อคิดเห็นของประชาชนหรือปัญหาข้อขัดข้องต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับงานในหน้าที่ เพื่อเสนอแนะฝ่ายบริหารพิจารณา วางหลักเกณฑ์ปรับปรุงและแก้ไขระเบียบวิชาการปฏิบัติงานให้เหมาะสม และสัมพันธ์กับนโยบายของเทศบาล งานรวบรวมข้อมูลสถิติต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ในการประชาสัมพันธ์ งานสารนิเทศ งานที่เกี่ยวข้องหรือตามที่ได้รับมอบหมาย

11.2 กองคลัง มีหน้าที่ควบคุมดูแล และรับผิดชอบงานการเงินและบัญชี งานพัสดุและทรัพย์สิน งานพัฒนารายได้และงานแผนที่ภาษีและทะเบียนทรัพย์สิน โดยรับผิดชอบการปฏิบัติงาน ดังนี้

11.2.1 งานการเงินและบัญชี มีหน้าที่เกี่ยวกับงานตรวจสอบการเบิกจ่ายเงินทุกประเภท งานควบคุมและจัดทำทะเบียนงบประมาณรายจ่าย งานจัดทำเช็คและจัดเก็บเอกสารการจ่ายเงิน งานการจ่ายเงินและตรวจสอบหลักฐานใบสำคัญจ่าย งานจัดทำบัญชีและทะเบียนที่เกี่ยวข้องทุกประการ งานจัดทำรายงานประจำวัน ประจำเดือน ประจำปี และรายงานอื่น ๆ งานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือตามที่ได้รับมอบหมาย

11.2.2 งานผลประโยชน์ มีหน้าที่เกี่ยวกับ งานจัดทำประกาศให้มายื่นแบบแสดงรายการทรัพย์สินเพื่อชำระภาษี งานตรวจสอบและจัดทำบัญชีผู้ที่อยู่ในเกณฑ์เสียภาษี ปีงบประมาณจัดเก็บ จาก ทะเบียนคุมผู้ชำระภาษี (ผ.ท.5) งานรับและตรวจสอบแบบแสดงรายการทรัพย์สิน หรือแบบคำร้องของผู้เสีย ภาษี ค่าธรรมเนียมและรายได้อื่น ๆ งานพิจารณาการประเมินและกำหนด

11.2.3 งานแผนที่ภาษีและทะเบียนทรัพย์สิน มีหน้าที่เกี่ยวกับ งานคัดลอกข้อมูลที่ดิน งานปรับปรุงข้อมูลแผนที่ภาษีโรงเรือนและที่ดิน งานปรับข้อมูลแผนที่ภาษีบำรุงท้องที่ งานตรวจสอบข้อมูลภาคสนาม งานตรวจสอบรหัสประจำแปลงที่ดิน การจัดทำรายงานเสนองาน

ทะเบียนทรัพย์สิน และงานบริหารข้อมูล งานจัดเก็บและบำรุงรักษาแผนที่ภาษี งานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือตามที่ได้รับมอบหมาย

11.2.4 งานพัสดุและทรัพย์สิน มีหน้าที่เกี่ยวกับ งานการซื้อ และการจ้างงาน การซ่อมและบำรุงรักษา งานจัดทำทะเบียนพัสดุงานการตรวจสอบการรับจ่ายพัสดุ และเก็บรักษาพัสดุ งานการจำหน่ายพัสดุ งานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือตามที่ได้รับมอบหมาย

11.3 กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม มีหน้าที่ควบคุมดูแลและรับผิดชอบงาน สุขาภิบาลและอนามัย สิ่งแวดล้อม งานส่งเสริมสุขภาพ งานป้องกันและควบคุมโรคติดต่อ งาน สัตวแพทย์ และงานธุรการ โดยรับผิดชอบการปฏิบัติงาน ดังนี้

11.3.1 งานสุขาภิบาลและอนามัยสิ่งแวดล้อม มีหน้าที่เกี่ยวกับงานควบคุม ด้านสุขาภิบาลและสิ่งแวดล้อม งานสุขาภิบาลอาหาร และโภชนาการงานควบคุมการประกอบ การค้าที่นำรังเกียจหรืออาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพงานรักษาความสะอาด งานป้องกันควบคุมแก้ไข เหตุรำคาญและมลภาวะ งานสุขาภิบาลโรงงาน งานชีวอนามัย งานฉาปนกิจ และงานอื่น ๆ ที่ เกี่ยวข้องหรือ ได้รับมอบหมาย

11.3.2 งานสัตวแพทย์ มีหน้าที่เกี่ยวกับงานควบคุมและรับผิดชอบโรคสัตว์ งานควบคุมการฆ่าสัตว์และโรงฆ่าสัตว์ งานควบคุมและป้องกันโรคติดต่อหรืออันตรายหรือเหตุ รำคาญจากสัตว์ งานรายงานข้อมูลสถิติและการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับงานด้านสัตวแพทย์และงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องหรือ ได้รับมอบหมาย

11.3.3 งานป้องกันและควบคุมโรคติดต่อ มีหน้าที่เกี่ยวกับงานด้านส่งเสริม สุขภาพ งานสาธารณสุขมูลฐาน งานควบคุมแมลงและพาหะนำโรค งานควบคุมป้องกันโรคติดต่อ งานป้องกันการติดยาและสารเสพติด และงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องหรือ ได้รับมอบหมาย

11.4 กองช่าง มีหน้าที่ควบคุมดูแลและรับผิดชอบงานสาธารณูปโภค งาน วิศวกรรม งานสวนสาธารณะและงานธุรการ โดยรับผิดชอบการปฏิบัติงาน ดังนี้

11.4.1 งานสาธารณูปโภค มีหน้าที่เกี่ยวกับงานด้านการก่อสร้างอาคาร ถนน สะพาน ทางเท้า เขื่อน และสิ่งก่อสร้างอื่น ๆ งานวาง โครงการและควบคุมการก่อสร้าง งานซ่อม บำรุงรักษาอาคาร ถนน สะพาน เขื่อน ทางเท้า งานควบคุมดูแลอาคารสถานที่ งาน ไฟฟ้าถนน งาน ปรับปรุงแก้ไขและป้องกันสิ่งแวดล้อมเป็นพิษ งานให้คำปรึกษา แนะนำหรือตรวจสอบเกี่ยวกับงาน ก่อสร้างงานควบคุมพัสดุ งานด้าน โยธา งานประมาณราคา งานซ่อมบำรุงรักษาและงานอื่น ๆ ที่ เกี่ยวข้องหรือ ได้รับมอบหมาย

11.4.2 งานวิศวกรรม มีหน้าที่เกี่ยวกับงานออกแบบคำนวณด้านวิศวกรรม งานวาง โครงการและการก่อสร้างทางด้านวิศวกรรม งานให้คำปรึกษาแนะนำและบริการเกี่ยวกับ

งานด้านวิศวกรรม งานตรวจสอบแบบแปลน การขออนุญาตปลูกสร้างอาคารทางด้านวิศวกรรม งานออกแบบรายงานรายละเอียดทางด้านวิศวกรรม งานประมาณราคาค่าก่อสร้างทางด้านวิศวกรรม งานควบคุมการก่อสร้างในสาขาวิศวกรรมและงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องหรือได้มอบหมาย

11.4.3 งานจัดสถานที่และไฟฟ้าสาธารณะ มีหน้าที่เกี่ยวกับงานจัดสถานที่พักผ่อนหย่อนใจงานควบคุมดูแล บำรุงรักษาสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ งานดูแล บำรุงรักษาต้นไม้พันธุ์ไม้ต่าง ๆ งานจัดทำ คู่มือรักษาเรือนเพาะชำและขยายพันธุ์ไม้ต่าง ๆ งานประดับ ตกแต่งสถานที่อาคารเกี่ยวกับการใช้พันธุ์ไม้ต่าง ๆ และงานออกแบบ จัดสถานที่ ติดตั้งไฟฟ้างานรัฐพิธี ประเพณี และงานอื่น ๆ งานสำรวจ ออกแบบ และคำนวณอุปกรณ์ไฟฟ้า งานควบคุมการก่อสร้างในการติดตั้งอุปกรณ์ไฟฟ้า งานซ่อมบำรุงรักษาไฟฟ้าในเขตเทศบาลงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องหรือได้รับมอบหมาย

11.5 กองการศึกษา มีหน้าที่ควบคุมดูแลและรับผิดชอบงานกิจกรรมเด็กและเยาวชน งานการศึกษาปฐมวัย งานกีฬาและนันทนาการ งานกิจการศาสนา และงานส่งเสริมประเพณีศิลปวัฒนธรรมโดยรับผิดชอบการปฏิบัติงาน ดังนี้

11.5.1 งานส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ประเพณี มีหน้าที่รับผิดชอบงานการศึกษาปฐมวัย งานโรงเรียน งานกิจการนักเรียน การศึกษานอกโรงเรียน งานการศึกษานอกระบบ และตามอัธยาศัย งานห้องสมุด พิพิธภัณฑ์ และเครือข่ายทางการศึกษา งานส่งเสริมสุขภาพ และควบคุมมาตรฐานทางการศึกษา งานกีฬาและนันทนาการ งานส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น งานกิจการศาสนา งานกิจกรรมเด็กและเยาวชน งานขยายโอกาสทางการศึกษา และงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือตามที่ได้รับมอบหมาย

11.5.2 งานเกี่ยวกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และงานอื่น ๆ ที่นายกเทศมนตรีมอบหมาย

11.6 กองการประปา มีหน้าที่ดังนี้

11.6.1 งานผลิต เจ้าหน้าที่มีหน้าที่ดูแลและรับผิดชอบการปฏิบัติงานในหน้าที่ของงาน คือ ตรวจสอบคุณภาพและปริมาณของน้ำ ตรวจสอบและทำความสะอาดถังน้ำ ตรวจสอบการทำงานของระบบ ตรวจสอบเช็คและบำรุงรักษาอุปกรณ์และเครื่องมือ บำรุงรักษาท่อส่งน้ำ คูคน้ำ ส้างถังน้ำใส ถังตกตะกอนและรักษาความสะอาดบริเวณขอบบริเวณภายนอก/ภายในอาคาร โรงผลิตน้ำประปา

11.6.2 งานบริการ เจ้าหน้าที่มีหน้าที่ดูแลและรับผิดชอบการปฏิบัติงานในหน้าที่ของงาน คือ จัดมิเตอร์การใช้น้ำประปาและจัดเก็บค่าน้ำประปา ค่าขยะ ตรวจสอบแก้ไขและติดตั้งมาตรวัดน้ำตรวจสอบท่อประปาที่รั่วไหล สำรวจประมาณการติดตั้งมาตรเข้าอาคาร

ตรวจสอบและจัดการซ่อมมาตรฐานน้ำที่ชำรุด จัดหาวัสดุอุปกรณ์ประปามาซ่อม มาติดตั้งเมื่อท่อแตก
ท่อรั่ว ในวันหยุดราชการ

11.6.3 งานการเงิน เจ้าหน้าที่มีหน้าที่ดูแลและรับผิดชอบการปฏิบัติงานใน
หน้าที่ของงาน คือ รับชำระหนี้ค่าน้ำประปาประจำเดือน บันทึกรายการรายรับ รายงานเงินคงเหลือ
ประจำวัน บันทึกรายการในบัญชีเงินสด บันทึกรายการรายรับ รายจ่ายในบัญชีแยกประเภท,
ทะเบียนคุมรายรับ รายจ่ายประจำเดือน ปีบัญชีรายการรายรับ รายจ่าย และงบทดลองประจำเดือน
จัดทำรายงานรายรับ รายจ่ายและงบทดลองประจำเดือน เสนอผู้บริหารฯ รายงานจังหวัด ตรวจสอบ
การบันทึกหน่วยน้ำกับสมุดจดมาตรน้ำประจำเดือน และลงลายมือชื่อในใบเสร็จรับเงิน ตรวจสอบ
งบประมาณรายจ่ายและรับรองฎีกาการเบิกเงิน จัดเก็บหลักฐานและเอกสารเกี่ยวกับการเงินและ
บัญชี และพิมพ์ใบเสร็จรับเงินค่าน้ำประปาประจำเดือน

11.6.4 งานธุรการ เจ้าหน้าที่มีหน้าที่ดูแลและรับผิดชอบการปฏิบัติงานใน
หน้าที่ของงาน คือ จัดทำหนังสือแจ้งหนี้หน่วยงานราชการ งานสารบรรณ งานเกี่ยวกับหนังสือ
ราชการต่าง ๆ งานรับส่ง หนังสือเวียน ทั้งภายในและภายนอกสถานที่ จัดทำฎีกาเบิกจ่ายเงินทุก
ประเภท งานรับคำร้องขออนุญาตต่าง ๆ และอำนวยความสะดวกแก่ผู้มาติดต่อราชการ เบิกจ่ายพัสดุ
ลงบัญชีเบิกจ่ายพัสดุ จัดทำรายงานยอดพัสดุคงเหลือประจำปี งานควบคุมทะเบียนพัสดุและ
ทรัพย์สินของกองการประปา ทำรายงานจัดซื้อจัดจ้างของกองการประปา ประสานงานเกี่ยวกับท่อ
ประปาแตก รั่ว ฯลฯ และงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องหรือตามที่ได้รับมอบหมาย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการค้นคว้างานวิจัยการมีส่วนร่วมดำเนินงานของประชาชนในเขตเทศบาลตำบล
หนองบัววง อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดนครราชสีมา ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่ได้ทำการไว้ก่อน
หน้านี้แล้ว และมีหัวข้องานวิจัยที่สอดคล้องหรือใกล้เคียงกันเพื่อเป็นแนวทางประกอบ
การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ซึ่งพอสรุปเนื้อหางานวิจัย ได้ดังนี้

เรื่องยศ ปรีดี (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในองค์การ
บริหารส่วนตำบลชนบท จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่าชุมชนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการวางแผน โดยมี
การรวมกลุ่มในรูปแบบต่างๆ เช่น การรวมกลุ่มแบบกลุ่มอาชีพมีการพบปะปรึกษาหารือเพื่อ
การศึกษาและความต้องการร่วมกันในชุมชน เดือนละ 2-3 ครั้ง ด้านการลงทุนในการดำเนินงานใน
การบริหารส่วนตำบล พบว่าชุมชนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการลงทุนในการดำเนินงาน โดยมี
การจัดตั้งแหล่งทุนของกลุ่มในรูปแบบการออมทรัพย์มากที่สุด และมีการรวมกลุ่มเพื่อช่วยเหลือซึ่ง
กันและกัน โดยมีการสละแรงงานด้านการตัดสินใจในการทำงานร่วมกันของชุมชน ในองค์การ

บริหารส่วนตำบล ได้มีส่วนร่วมในการวางแผนใช้งบประมาณในลักษณะดำเนินการคือ มีการประชุมชี้แจง วางแผน จัดสรรงบประมาณ โดยใช้สมาชิกแสดงความคิดเห็นใช้มติที่ประชุม โดยร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบล นอกจากนี้บุคคลากรในชุมชนก็มีส่วนร่วมในการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลโดยรวม และรายด้าน 4 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง คือ ด้านการลงมือปฏิบัติได้แก้ปัญหา ด้านสมาชิกในชุมชนสามารถตรวจสอบการดำเนินงาน ด้านความสามัคคีและการให้ความร่วมมือ และด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนตามศักยภาพ สำหรับผลการมีส่วนร่วมของชุมชนตามศักยภาพในการระดมความร่วมมือจากภายนอก เพื่อแก้ไขปัญหาการบริหารงาน องค์การบริหารส่วนตำบลพบว่าชุมชนองค์กรภายนอกจำนวนปานกลางมีส่วนร่วม โดยมีการร่วมมือกัน ทางด้านวัฒนธรรมมากที่สุด มีการแต่งตั้งคณะกรรมการเป็นผู้นำในการจัดกิจกรรม ประเพณี อนุรักษ์ วัฒนธรรมศิลปะเพิ่มเติมท้องถิ่น จัดทำพิพิธภัณฑ์และภูมิปัญญาท้องถิ่น

จිරศักดิ์ สีใจเจริญ (2543 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอบ้านโฮ่ง จังหวัดลำพูน พบว่าโครงการหรือกิจกรรมที่ประชาชนมีส่วนร่วมมากที่สุด รายชื่อในหมู่บ้าน รองลงมาเป็นการมีส่วนร่วมในฐานะสมาชิกกลุ่มต่าง ๆ ที่จัดตั้งขึ้นในหมู่บ้าน และประชาชนมีความพึงพอใจต่อการเปิดโอกาสขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เข้าไปมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างสูง สาเหตุของการเข้าไปมีส่วนร่วมได้แก่ การที่จะมีโอกาสได้ร่วมรับผิดชอบท้องถิ่นของตนเอง ซึ่งจะส่งเสริมให้ประชาชนมีความเข้มแข็ง และจะทำให้การบริการ อบต. มีประสิทธิภาพ อีกทั้งจะเป็นวิธีหนึ่งในการควบคุมการทำงานของ อบต. สาเหตุของการไม่เข้าไปมีส่วนร่วมใน อบต. นั้น เพราะมีตัวแทนอยู่แล้ว นอกจากนี้ไม่เข้าใจขั้นตอนการดำเนินงานรวมถึงปัจจัยด้านรายได้ของ อบต. ที่มีน้อย ไม่เพียงพอที่จะทำนุบำรุงท้องถิ่นตามความต้องการของประชาชนได้อย่างทั่วถึง

สมบูรณ์ กนกหงส์ (2544 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า

1. บุคลากรในชุมชนโดยรวมและจำแนกตามสภาพเห็นว่า ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยภาพรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านลักษณะการเป็นผู้นำ ด้านการให้ความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น พบว่าประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิก ด้านการมีส่วนร่วมเพื่อพึ่งตนเอง ด้านโอกาสพบปะแลกเปลี่ยนเพื่อการเรียนรู้ร่วมกัน ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของชุมชน และด้านความสามัคคีและความร่วมมือในชุมชน
2. บุคลากรในชุมชนมีสถานภาพต่างกันเห็นว่าชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมและเป็นรายด้านไม่แตกต่างกัน

ยิ่งยศ พันธุ์เอี่ยม (2547 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงาน ขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยกะปิ จังหวัดชลบุรี พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานของ อบต. ในด้านการกำหนดนโยบายและแผนงานอยู่ในระดับมาก ด้านการดำเนินงาน อยู่ในระดับปานกลาง และด้านการติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน อยู่ในระดับปานกลาง ระดับปัญหาการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมต่อการบริหารงานของ อบต. อยู่ในระดับน้อย และการกำหนดแนวทางในการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงาน อบต. นั้น เปิดโอกาสให้ประชาชนร่วมคิด ร่วมทำกับ อบต. ผ่านทางเวทีประชาคม เป็นคณะกรรมการในขั้นตอนการบริหารงานของอบต.เพื่อความโปร่งใสและส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนทางด้าน อบต. ก็จะเน้นการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้เข้าถึงกลุ่มประชาชน รวมถึงการให้ความรู้เกี่ยวกับการเมือง การปกครองและหลักประชาธิปไตยต่อประชาชน เพื่อให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานของ อบต.

ทิพย์ภาเวช ฐ เชียงใหม่ (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล กรณีศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลสันทรายน อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยมีประชาคมมีส่วนร่วมเป็นการดำเนินงานที่สะท้อนถึงปัญหาและความต้องการของประชาชน และสามารถแก้ไขปัญหามาของชุมชน ได้ดีกว่ารูปแบบเดิมที่จัดตั้งโดยภาครัฐ

ธัญกานต์ สะดิวงษ์ (2548 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษากรณี องค์การบริหารส่วนตำบลกามิน อำเภอกุดข้าวปุ้น จังหวัดอุบลราชธานี” ผลการศึกษาพบว่า

1. ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบลกามิน โดยรวม และเป็นรายด้าน 3 ด้าน คือ ด้านการวางแผน ด้านการบริหารงบประมาณ และพัสดุ และด้านการติดตามตรวจสอบการดำเนินงาน อยู่ในระดับปานกลาง
2. ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลกามิน เป็นรายชื่ออยู่ในระดับปานกลาง และมีค่าเฉลี่ยมากที่สุดในแต่ละด้าน มีดังนี้ ด้านการวางแผน ได้แก่ ท่านได้เข้าร่วมประชุมกับคณะกรรมการพัฒนา อบต. ด้านการบริหารงบประมาณ และพัสดุ ได้แก่ ท่านได้เสนอขอของบประมาณจาก อบต. ด้านการติดตามตรวจสอบการดำเนินงาน ได้แก่ ท่านเข้าไปมีส่วนร่วมตรวจสอบการปฏิบัติงานของพนักงานส่วนตำบลและลูกจ้าง

ทวีป คงเทียน (2548 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบลเป็ริง อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ” ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารส่วนตำบลเป็ริง โดยภาพรวมมีส่วนร่วมอยู่ใน

ระดับมากทุกด้าน ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ลำดับที่ 1 รองลงมา คือ ด้านการมีส่วนร่วมติดตามผลการดำเนินงาน ด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหาและการวางแผน และด้านการมีส่วนร่วมค้นหาตามลำดับ

วิชาญ ลำจวน (2550 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแหง อำเภองาว จังหวัดลำปาง สรุปได้ว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานด้านการประชุมประชาคม ด้านการจัดซื้อจัดจ้าง และด้านการติดตามประเมินผลของประชาชนในพื้นที่ องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแหง อยู่ในระดับค่อนข้างน้อย จากการศึกษาที่มีข้อเสนอแนะคือ องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแหงควรเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้ และการพัฒนาบทบาทให้ประชาชนเกิดการตระหนักรู้ต่อการมีส่วนร่วมเพื่อให้เกิดการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแหงมีประสิทธิภาพมากขึ้น

รัชนิดา ไสยรส (2550 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลตำบลชัชวารี อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก 3 ด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านการจัดให้มีการบำรุงทางบกและทางน้ำ ด้านการรักษาความสะอาดของถนนหรือทางเดินและที่สาธารณะรวมทั้งการกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล ด้านการบำรุงศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง 5 ด้าน เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านการจัดให้ราษฎรได้รับการศึกษาอบรม ด้านการป้องกันและระงับโรคติดต่อ ด้านการจัดให้มีการส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุและผู้พิการ ด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน และด้านการจัดให้มีเครื่องมือเครื่องใช้ในการดับเพลิง

เทพมงคล เจริญนิช (2550 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบลบึงหวาย อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี ผลการศึกษาพบว่า

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบลบึงหวาย อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง คือ ด้านการร่วมปฏิบัติ ด้านการรับฟังข้อมูลข่าวสาร ด้านการร่วมคิดร่วมพัฒนา ด้านการจัดทำแผนพัฒนาตำบล และด้านการร่วมตรวจสอบ
2. ความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบลบึงหวาย อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และทุกด้านมี

ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ มาก คือ ด้านการรับฟังข้อมูลข่าวสาร ด้านการร่วมคิดร่วมพัฒนา ด้านการจัดทำแผนพัฒนาตำบล ด้านการร่วมปฏิบัติ และด้านการร่วมตรวจสอบ เรียงตามลำดับ

3. ปัจจัยที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบลนุ่งห้วย อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ ประชาชนต้องการเห็นความเจริญของท้องถิ่น รองลงมา คือ การเป็นหน่วยงานราชการที่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด และ อบต. เป็นหน่วยงานราชการที่ประชาชนเป็นผู้เลือกตัวแทนไปบริหารแทนตน

4. ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบลนุ่งห้วย อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ การไม่มีเวลาเนื่องจากประชาชนต้องประกอบอาชีพของตนเอง รองลงมา คือ การขาดความรู้ความเข้าใจในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล และการที่ประชาชนทั่วไปไม่ชอบแสดงตัว และไม่ชอบแสดงความคิดเห็น

ภัชรินทร์ กอบตระกูล (2550 : 48) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล : กรณีศึกษาในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่าด้านการบริหาร และด้านการร่วมในการบริจาคเงิน แรงงาน และวัสดุ อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านการประชุมและแสดงความคิดเห็น และด้านการร่วมติดตามตรวจสอบ และประเมินผล อยู่ในระดับน้อย

อนุชิต ชูช่วย (2551 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ มีระดับการมีส่วนร่วม โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนรายด้านพบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน เรียงลำดับจากน้อยไปหามากคือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ และด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล

ประสาร กมลพุทฺธ (2552: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลตำบลร่องคำ อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่าการมีส่วนร่วม อยู่ในระดับมาก 1 ด้าน คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามแผนงาน การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง 1 ด้าน ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือกแนวทางในการแก้ปัญหา และการมีส่วนร่วมในระดับน้อย 2 ด้าน เรียงลำดับ

ค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาสาเหตุของปัญหา และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ตามลำดับ

สรุปการศึกษางานวิจัยดังกล่าวข้างต้น พบว่า การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล มีปัจจัยหลาย ๆ ด้านเข้ามาเกี่ยวข้อง เพื่อเป็นหลักในการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์ต่อประชาชน ต่อองค์กร และหน่วยงานในพื้นที่ให้มากที่สุด ไม่ว่าจะเป็นเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ของประชาชน ซึ่งมีผลต่อการมีส่วนร่วมทั้งในเชิงบวก และเชิงลบ ที่กล่าวมานั้น ส่วนแล้วแต่เป็นปัจจัยที่สำคัญในการนำไปใช้ในการบริหารงานให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผล เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชนที่เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงาน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงาน ด้านการบริหารทั่วไป ด้านการวางแผนพัฒนา และด้านการติดตามตรวจสอบการดำเนินงานของเทศบาลตำบลหนองบัววง อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดนครราชสีมา